

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

44 årg

Nr 1 2012

Tema: Själständigheten 50 år

Ur innehållet: Seminarier i Göteborg och Stockholm, Banking history, Funktionsnedsättning och sexualitet, Psoriasis, Recensioner

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSK-TANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org
Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby
Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59
Folke Strömberg tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06
Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2011

SVETAN-medlemskap inkl HABARI 300 kr
Familjemedlem exkl HABARI 50 kr
Ungdomsmedlemskap 150 kr
Prenumeration HABARI 250 kr
Enstaka HABARI 50 kr
(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs postgiro 35 95 50-1
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

1/01 Dar es Salaam	3/06 Kvinnors villkor
2/01 Zanzibar	4/06 Utbildning
3/01 Utbildning, AIDS, Zanzibar	1/07 Swahilikulturen
4/01 Swahili	2/07 Jordbruk
1/02 Uhuru 40år, JOHA, skulptörproj	3/07 Investeringspolitik mm
2/02 AIDS, IT, JOHA Trust	4/07 Flyktingar
3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård	1/08 Tumaini, snidade dörrar mm
4/02 Slavrutten, ekonomisk reform	2/08 Bildkonst
1/03 Lake Victoria med kringområde	3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm
2/03 Kilimanjaro	4/08 Makondeskulptur, Kina, WIOMSA
3/03 Stödorganisationer, Tingatinga	1/09 SVETAN 40 ÅR
4/03 Urbanisering	2/09 Parlör, politiska makten, slaveri
1/04 Lokala språk och kulturer	3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.
2/04 Musik	4/09 Klimat och energi
3/04 Gruvnäringen	1/10 Musik
4/04 HIV / AIDS	2/10 Kibaha Education Center
1/05 Resor, turism	3/10 Hälsa
2/05 Forskning	4/10 Litteratur
3/05 Konst och kultur	1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm
4/05 Demokrati och utveckling	2/11 Hållbar utveckling
1/06 Lake Victoria, ny regering mm	3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm
2/06 Alkohol	4/11 Flora och Fauna

Omslag: T-shirt med symbol för rullstolsförare & Red Ribbon.
Foto: Johanna Andersson

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Myran Grafiska, Varberg 2011, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2—Habari 1/2012

SVETAN

www.svetan.org
BOX 22003
104 22 STOCKHOLM
E-post: info@svetan.org
Organisationsnummer
802006-3635

STYRELSE

E-post: styrelsen@svetan.org

Fredrik Gladh, ordförande
tel 08-647 08 87
Jon-Erik Rehn, vice ordförande
tel 018-38 13 21
Harriet Rehn, sekreterare
tel 018-38 13 21
Helena Stigsson, kassör
070-33 513 906
Lars Asker, ledamot, Habari
Rehema Prick, ledamot
Liisa Riihimäki, ledamot
Helene Mikui Lind
Johanna Andersson, suppleant
Gumborg Hanses, suppleant
Birgit Eriksson, suppleant
Nestory Begasha, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg
Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin

Övermorjärv 14, 952 93 Kalix
tel mob 070-2255057

Torbjörn Klaesson

Lillmossev 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick

Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée
Mariedalsv 56 E, 217 45 MALMÖ

*

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center
Kontaktperson Katarina Beck-Friis
E-post: katarina.beck@comhem.se

*

TANZANIAS AMBASSAD

tel 08-732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
E-post: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS SPALT

Investeringar och handel är högst på listan som medel för att utveckla Tanzania. Där ligger Tanzanias ambassads fokus och i januari var Sveriges handelsminister på besök i Tanzania. Turismen är en sådan sektor som ska vara drivande. Det är en om-diskuterad fråga om det verkligen ger effekt. Arbetstillfällena ja, men ofta kritiserar många utländska turistsatsningar för att ta ut vinster utur landet och importera produkter. De fattigaste får inte ut något av investeringarna. Hur man ska få mer värde i investeringar för de fattigaste diskuteras på två seminarier om Tanzanias självständighet som SVETAN deltog på och som vi skriver om här i Habari.

Under våren 2012 arbetar vårt nystartade forskningsnätverk för att kunna anordna ett seminarium i Dar es Salaam. Det är kul med den nya formen av arbete och att vi kan få aktiviteter även i Tanzania. Det som är utmaningen för oss, och många andra föreningar idag, är att vara öppna för nya typer av engagemang. Även om det bara är för ett evenemang, en gång eller att vilja starta ett projekt för ett par år. Hur kan vi som förening möta alla dem som vill bidra till att sprida kunskap om Tanzania? Så fram med alla idéer. Du kan göra det. Vi lyssnar.

Forskningsnätverket kom till genom en fråga på vår sida på Facebook. Använder du det så gå gärna in och bidra. Berätta vad ni gör. Ställ frågor till styrelsen. Jag hoppas vi ses den 24 mars på årsmötet. *Välkomna!*

Fredrik Gladh

www.facebook.com/SvenskTanzaniska

Svetan och Tanzania

Svetans ordförande Fredrik Gladh höll ett uppskattat anförande då Tanzaniska ambassaden ordnade seminarium för att fira 50-årsdagen av Tanzanias självständighet den 9 december 2011. Anförandet återges här i en något kortad version.

En relation mellan Sverige och Tanzania – utveckling av mänskliga resurser och möjligheter.

Ärade gäster och Tanzaniavänner. Det är en ära att få vara här och fira 50 år av självständighet för Tanzanias fastland.

En svensk-tanzanisk relation

Idag har vi temat ”att investera i Tanzania”. Så hur är Svetan som enskild organisation kopplad till det? Som en förening kanske inte, men personerna i föreningen är det. Ett exempel är att en av grundarna av Svetan, Lars Ekengren, arbetade med att implementera den första shillingen som stöd till centralbanken. Så i någon mån har Svetan fått kunskaper och resurser i skapandet av en självständig Tanzanisk ekonomi.

Svetan är sina mänskliga resurser

Ett viktigt perspektiv på vår förening är de mänskliga resurserna. Vi har kunskaper från olika sektorer; enskilda organisationer, handel, statliga biståndet, forskare, lärare med mera. Det skapar en stor kapacitet för utveckling.

När vi startade var erfarenheterna av Tanzania mest från missionärer och några statliga biståndshandläggare. Idag har vi en globaliserad värld som skapar nya förutsättningar för oss, men kunskapsspridningen är fortsatt viktig.

Habari

Vi ger sedan starten ut tidskriften Habari. Med sina fyra nummer om året försöker

vi öka kunskapen om Tanzania. Är det egentligen nödvändigt? Tanzaniska tidningar är ett klick borta bara. En fantastisk utveckling. Men många västmedia tenderar att rapportera onyanserat. Det utgör en fara för hur personer fattar beslut om de ska investera eller inte. Företag kan missa att se kompetensen som finns på plats i Tanzania. Habari kan på sitt vis bidra till att fler rätt beslut kan tas. Det betyder inte att bara positiva saker ska skildras. Korruption, fattigdom och mänskliga rättigheter måste lyftas fram. Habari är ett forum där olika sektorer kan lyftas fram och mötas.

Minska gapet mellan sektorer

I utvecklingsdebatten idag skapas ofta en konflikt mellan NGO, handel och statligt bistånd. Många hävdar sin egen sektors förträfflighet att bidra till utveckling. Den konflikten hindrar skapandet av verkligt bra lösningar på utvecklingsutmaningar. På vår lilla nivå kan vi ta ett exempel på styrkor att överbrygga kunskaper. Vi stödjer ett gatubarnsprojekt i Bukoba. För att vår samarbetspartner ska bli självständig krävs inkomstgenererande projekt. Men många där är superbra socialarbetare, inte entreprenörer. På samma sätt kan inte entreprenörer lägga upp bästa strategier för hur gatubarn rehabiliteras. I vår projektgrupp måste vi ha kompetens att förstå och stödja båda delarna. Utan bredd riskerar vi att projektet inte håller tillräcklig kvalitet. Mångfald och erkännandet av andra sektorer kunskap är nödvändigt för framgång.

Investera för fattigdomsbekämpning

Idag efterfrågar vi investeringar i Tanzania. Jag efterfrågar bra investeringar i Tanzania. Sådana som ger långsiktig utveckling. Om en investering är isolerad från folket leder det ingenstans. Några kan få jobb. Men om det är daglönarbeten hjälper det människor att överleva, men inte att utvecklas. Gräsrotsperspektivet från enskilda organisationer är en resurs för ett företag. Här finns potential för många framgångsrika samarbeten som gagnar bådas mål.

Ansvar och transparens

Biståndsaktörer har haft höga krav på transparens om hur medel används. Ibland känns det tungt och byråkratiskt när man sitter med rapporterna som ska göras och vi undrar om allt detta verkligen behövs. Men det ska ju leda till möjligheten att målgruppen kan ställa krav på hur resurser används. Och varför ska det vara annorlunda för privata investerare? Människor i ett område har rätt att veta hur företaget betalar skatt. De har rätt att veta vilka avtal staten sluter med privata företag för att använda naturresurser. Och de har rätt att kunna ha åsikter på om investeringar påverkar småskaliga producenters möjligheter att utvecklas. Biståndsprojekt blir bättre av öppenhet. Det blir privata företag och statliga projekt också.

Låt idéerna bli sanna

Det finns massor med spännande idéer i Tanzania och andra länder i Afrika. Idéer på produkter och tjänster som väntar på att förverkligas för en lokal marknad. Hur kan investerare bidra till det? Hur kan enskilda organisationer bidra till det? Enda möjligheten är att se de mänskliga resurserna, söka mångfald och ha en vilja att lära från varandra.

Svensk-Tanzaniska föreningen kommer fortsätta att sprida kunskap om Tanzania och få folk att från olika områden att mötas. Och förhoppningsvis tar det inte 50 år innan vi också kan vara en resurs för tanzaniska investerare i Sverige.

Tanganyika/Tanzania självständigt i 50 år

Seminarium i Göteborg

För 50 år sedan blev Tanganyika självständigt. *Vad hände då och var befinner sig Tanzania idag?* var två frågor som behandlades på ett seminarium i Göteborg. Det arrangerades av Svetan, Center för globala studier Göteborgs Universitet, Tanzanias ambassad och Tanzaniaföreningen i Göteborg. 80 åhörare lyssnade på sex personers perspektiv på detta i ett seminarium. De fick till sig både framgångar och svårigheter som finns idag. Seminariet öppnades av Tanzanias ambassadör Mzale.

Investeringar och ekonomisk utveckling är ett centralt tema i många diskussioner om Tanzania idag. Landets tillväxt visar på framgång och det nämns ofta som exempel bland kommande Afrikanska tillväxtekonomier. *Kjell Havnevik, från Nordiska Afrika institutet (NAI)*, kommenterade tillväxten.

– Tanzania har under åren med stort bistånd inte involverat småskaliga producenter i strategierna. Det har gjort att tillväxten de senaste åren inte har reducerat fattigdomen.

– Gruv- och turistindustrin är dynamisk idag men domineras av utländska aktörer. Det ger ingen intern dynamik i Tanzania. Det är centralt att få en jordbruksutveckling som stärker småbönder. Investeringarna som görs idag måste bredda den ekonomiska basen.

Francis Matambalya, forskare på NAI, är inne på samma spår.

– Vi (Tanzania) undervärderar våra resurser. Resursen är värd 9 billiarder och investeraren får den för 500 miljoner. Det är därför fler investerare inte leder till högre värde på utländska investeringar. Vi måste stärka strategin och skapa ökat värde.

Idag förändras också den ekonomiska strukturen. Europa är inte längre den viktigaste partnern. Kina ökar kraftigt. Francis säger att europeiska investerare går in för att få allt, medan Kina lärt sig av detta och nöjer sig med 70 procent. Bättre vinst för Tanzania.

– Då brukar man ta fram argumenten om mänskliga rättigheter i Kina och att de inte tar hänsyn till det i Afrika. Men har verkligen europeiska investerare tagit hänsyn till mänskliga rättigheter tidigare?

– Strategin och självförtroendet för att få ut större värde kan vara på väg, menar *Reginald Munisi, aktivist i civila samhället*, som uttalar att det finns en optimism och framtidstro.

Josephine Sundqvist berättar om religionens roll i Tanzania.

– Idag är många trötta på att vara beroende av bistånd. Det finns en optimism om en förändring i Tanzania idag.

Med det självförtroendet har ansvarsutkrävandet mot politiker ökat. Det civila samhället förändras just nu. Civila samhället möjliggjorde självständigheten genom facklig organisering, men under 1980-talets strukturanpassningsprogram utvecklades stora delar till att bli till organisationer för att få finansiering och utföra sociala tjänster, berättar *Reginald Munisi*. Han ser nu en ny förvandling.

– Många accepterar inte när det sker felaktigheter och går idag ut och demonstrerar.

Det är en tendens som kan fylla det demokratiska glapp som *Jonas Ewald, Linnéuniversitetet*, ser. Han ser att de politiska institutionerna finns på plats, men

att substansen av delaktighet inte är stark. Jonas ser både möjligheter och faror med utvecklingen idag i Tanzania.

– Det har aldrig funnits så många välutbildade personer som idag i Tanzania. Samtidigt har det heller inte funnits så många som lever i absolut fattigdom. Och en grupp av extremt rika personer. Vad kommer hända om klyftorna ökar, frågar sig Jonas.

I Tanzania finns en social service som finansieras av staten.

– Problemet är att många privata institutioners tjänster finansieras med statliga pengar. Människor ser inte vad de får för skatterna, säger *Josephine Sundqvist, Uppsala Universitet*.

De privata utförarna kan ha religiös bakgrund. Och religion har en stark närvaro och betydelse för människors var-

dag och beslut. Ett exempel är Babu Loliondos starka genomslagskraft, berättar Josephine. Han är den pensionerade prästen som fick en uppenbarelse om en medicin som ansågs bota mängder av sjukdomar. 100 000-tals människors tog sig dit för att dricka hans medicin. Och det var även högutbildade som kan betala för annan privat vård. Vilket visar på hur

religion och traditionell tro är betydelsefullt än idag i Tanzania.

– Men trots den nationella identiteten har religiösa motsättningar ökat. De religiösa grupperna har nya länkar till utländska grupper idag.

Så det finns många framgångar och utmaningar idag. 2015 står Tanzania inför ett nytt val och en ny president.

Reginald säger,

– Där har ungdomen framtiden i sin hand. Förstagångsväljare är då 50 procent av väljarkåren. De är konsumenter av media på ett helt annat sätt än tidigare väljarkårer. Det kan förändra den politiska bilden.

Text och foto: **Fredrik Gladh**

Kjell Havnevik svarar på frågor, Reginald Munisi närmast, Josephine Sundqvist, Francis Matambalya och längst till höger Jonas Ewald.

Fest för självständigheten

Sorlet var stort när över 100 personer kom för att fira 50 år av självständighet. Endast överröstat av dofterna från maten som tillagats av Tanzaniaföreningen. Den goda maten gav energi att ge sig ut på dansgolvet till Bongo Flava, rumba och andra takter till sent på natten. För många var det dock svårt att komma upp i klass med den dans som dansgruppen visade upp i en intensiv, aggressiv rytmisk dans.

Text och foto: **Fredrik Gladh**

Dansuppvisningen inspirerade genom sin energi och gemenskap.

Ambassadör Mzale tar av maten som tillagades av Tanzaniaföreningen i Göteborg.

Seminarium i Stockholm

Den 9 december 2011 inföll 50-årsdagen av Tanzanias självständighet. Det firades med ett seminarium i Stockholm. Syftet med seminariet var att blicka tillbaka på Tanzanias samarbete med Sverige när det gäller investeringar, handel, bistånd och politiska frågor samt att reflektera över framtida samarbete. Värd för seminariet var Tanzanias ambassadör Muhammed Mzale och hedersgäst var utrikesrådet Eva Walder från handelsdepartementet. Moderatorer var Francis Matambalya och Joyce Kimwaga Lundin.

Ambassadör Mzale hälsade välkommen och talade uppskattande om den långa perioden av utvecklingssamarbete mellan våra länder. Han nämnde särskilt Barbro Johanssons insats och Kibaha utbildningscenters betydelse. Nya samarbetsavtal förbereds nu.

Professor Matambalya, f.n. vid Nordiska Afrikainstitutet, som var nästa talare på listan berörde också den långa perioden av samverkan som både innehållit bistånd och kommersiella aktörer som Scania, ABB, Ericsson, Skanska och Volvo. Man har nu slutit ett interimsavtal om investeringar och handel med allt friare villkor rörande tullar och kvoter. Avtalet styrs av Lomékonventionen. Det som nu behövs i Tanzania är en förbättrad handelsteknik, stärkt finansiell sektor, främjande av Tanzanias integration i den globala ekonomin, inrättande av handelskammare och uppmuntran till den privata sektorn att ta aktiv del i handelsutbytet. De viktigaste exportvarorna är kaffe, te, kakao, kryddor och andra råvaror. Importen består av elektriska komponenter, maskiner, telekommunikation, fordon och reservdelar.

Utrikesrådet Eva Walder framförde den svenska regeringens lyckönskningar till jubileet. Samarbetet med Tanzania har varit brett. Biståndet har varit det största som Sverige gett. Nu går mycket till gruvindustrin, servicesektorn samt byggnadsindustrin, mindre till jordbruket. Man ansluter biståndet till internationella överenskommelser och 75 % går nu genom EU. Målet för den svenska afrikapolitiken är att höja levnadsstandarden för de fattigaste. Tanzanias BNP har ökat med 6–8 % per år de senaste 20 åren. Eva Walder ställde frågan om vem som tjänar på biståndet, de rika eller de fattiga?

Relationen mellan våra länder är eller borde vara en ömsesidigt lönsam ekonomisk relation. Relationen borde vara fri från biståndssyndromet och i stället utgöra ett strategiskt partnerskap för eko-

nomisk självständighet och utveckling. Svenska ekonomer och universitet kunde fungera som "think tanks".

Georg André, avdelningsdirektör på SIDA, diskuterade vad vi lärt oss genom vårt samarbete och vilken väg vi ser framför oss. Tanzania är ett motsägelsefullt land med utmaningar och möjligheter, stabilt men ståt i förändring. Våra arbetsområden har rört utbildning, hälsa, det marina området, finansiell utveckling och revision samt fördjupad lokal demokrati. Vad har vi lärt oss? Vi har fått vänskap och lärt oss ödmjukhet och respekt för Tanzanias kunskaper. Man måste förhandla om partnerskap och ha realistiska förväntningar på resultaten. Vi måste ha tålmod, respekt, ömsesidigt förtroende samt öka antalet aktörer i det civila samhället. Vi måste vara mer flexibla men resultatutvecklade på ett katalytiskt sätt.

Björn Blomberg från Swedfund redogjorde för 25 års investeringar i den privata sektorn. Exemplet är både goda och dåliga. Ett av de svåraste hindren för utveckling är bristen på elektrisk energi. Det är också svårt att rekrytera företagsledare och entreprenörer eftersom utbildningssystemet har varit inriktat på att förse den offentliga sektorn med tjänstemän. Numera rekryteras därför ofta asiatiska företagsledare. Andra hinder är korruption, komplicerade juridiska förhållanden, skatteförvaltningen samt begränsningar i hamntrafiken på grund av trängsel. Man gör inte förluster i afrikanska affärer, det finns goda möjligheter men få risker. En allvarig fråga är den höga dödligheten i trafiken.

Harald von Matérn berättade om den nybildade Swedish East African Chamber of Commerce (SWEACC) som startats på privat initiativ. Man tänker sig att underlätta för investerare i Östafrika med särskild betoning på innovationer för att bekämpa fattigdomen.

Fredrik Gladh, Svetans ordförande, höll ett anförande där han betonade de

mänskliga resursernas betydelse för utveckling. Svetans medlemmar har olika kunskaper och erfarenheter som tillsammans med våra tanzaniska samarbetspartners (gatubarnsprojektet Tumaini är ett exempel) kan öka kapaciteten för utveckling. Kunskapspridningen är en viktig uppgift som Svetan genomför via Habari. Det betyder inte att bara positiva frågor ska skildras utan korruption, fattigdom och bristen på mänskliga rättigheter måste också belysas. Svetan kommer att fortsätta sprida kunskap om Tanzania och arbeta för att människor från olika områden kommer att mötas. (Anförandet återfinns på sidan tre.)

Fredrick Mashili, doktorand vid Karolinska Institutet, belyste det långvariga forskningssamarbetet. Han slog fast att forskning är utveckling och till det behövs resurser. Utan att förringa nyttan av det positiva samarbetet mellan tanzaniska och svenska universitet behöver Tanzania resurser att bygga upp en egen forskning, om sina egna förhållanden. Det skulle delvis kunna ske om man fick hjälp med copyright och patent för att stärka inkomsterna. Användningen av ICT och e-learning kan istället spara kostnader.

Professor Abdulaziz Lodhi berättade om swahilispråkets historia i Skandinavien. Swahili tillhör de s.k. *endangered languages* i världen. Det betyder att man idag inte studerar språken på en akademisk nivå ens där de talas, vilket innebär att de inte dokumenteras och analyseras utan riskerar att stagnera. Man har undervisat i swahili på flera folkhögskolor som en förberedelse för personer som skulle arbeta i Östafrika i något samfunds regi. Senare tillkom undervisning för volontärer och tjänstemän som skulle arbeta på SIDA:s uppdrag i Östafrika. Språkundervisning och landinformation gavs också av ABF i samband med organiserade resor till Tanzania. Många radioprogram, filmfestivaler och föreläsningar anordnades också. 1974 introducerades swahili som akademiskt ämne vid Avdelningen för asiatiska och afrikanska språk vid Uppsala universitet av Professor Lodhi. Tills nu har ungefär 10 000 elever

Konstauktion till förmån för barnhem

studerat swahili i studieförbund och vid folkhögskolor. Ungefär 800 har studerat eller studerar swahili vid Uppsala universitet på olika nivåer. Det är viktigt att man fortsätter studierna vid universiteten. I Helsingfors och Trondheim har man åtagit sig att fortsätta och man arbetar också för det i Köpenhamn, men i Uppsala har man inte gjort det ännu. Och vad händer när professor Lodhi går i pension om ett år?

Dr Mselly Nzotta vid *Uddeholms AB* talade om gruvindustrin. Man utviner mineraler men saknar kunskaper om hur man förädlar metallen för tillverkning. Det är viktigt att man lyckas bevara industrin i egna händer, men hur skapar man en bärkraftig metallindustri? Det behövs både utbildning och incitament för att komma framåt. Dr Nzotta såg ett metallurgiskt center framför sig.

Joyce Kimwaga Lundin berättade om ett ”win-win” projekt mellan Katrineholm och Muheza. Man har satsat på uthållig miljöteknik för entreprenörskap. I Katrineholm finns små och bra småföretag. I Muheza saknas vatten och elektricitet. Man började därför med en energiförsörjningsplan för Muheza. I den planen ingår solcellsaggregat som distribuerats till fyra pilotbyar. Invånarna där sa att de fick så mycket ljus att de till och med såg lopporna när de skulle gå och lägga sig på kvällen. Man vill odla socker, driva boskapsskötsel för mjölkproduktion samt starta hönsuppfödning och juiceframställning. Man har under åren gjort besök hos varandra. Distriktstjänstemännen i Muheza är involverade och nu söker man efter teknisk personal för att kunna lösa problemen. Projektet är framgångsrikt och Joyce Lundin en mycket driftig person som säkert kan hålla igång projektet.

Allt som allt var det en välbesökt och innehållsrik dag med många intressanta talare. Framförallt upplevde man en känsla av hoppfullhet inför framtiden om att det goda samarbetet mellan våra länder kommer att fortsätta.

Katarina Beck-Friis

I november förra året arrangerade insamlingsstiftelsen Great Vision en konstauktion med namnet *Great Art Auction* på ”3:e Våningen Centrum för Ögonblickets konst” i Göteborg. Great Vision fick med hjälp av konstnären Lisa Persson Baagøe som donerat ett fyrtiotal verk från västsvenska konstnärer. Verken auktionerades ut till ett totalt värde av 58 000 svenska kronor. Intäkterna från konstauktionen går oavkortat till Great Visions arbete att stödja FONELISCO – *Foundation of New Life for Street Children and Orphans* – en lokal organisation i Mwanza i Tanzania som stödjer utsatta barn och ungdomar. I dagsläget driver organisationen ett barnhem för drygt 60 barn och ungdomar. FONELISCO är dock ständigt utsatt för vräkning på grund av instabila inkomstkällor och hög månadshyra och barnen hotas därmed att åter hamna på gatan. De knappa resurserna försvårar även FONELISCO:s möjligheter att ge barnen den mat och vård som de behöver för att kunna växa och utvecklas optimalt.

Great Vision, som bildats för att förbättra framtidsutsikterna för utsatta barn

och ungdomar i utvecklingsländer, har valt att hjälpa FONELISCO ur den ekonomiskt ohållbara situationen. I ett första skede ämnar Great Vision finansiera ett barnhemsbygge på ett stycke mark som FONELISCO äger, men som på grund av bristande ekonomiska resurser inte kunnat komma barnen till någon nytta. Barnhemsbygget kommer eliminera hyreskostnaden och därmed frigöra resurser för att bättre tillfredställa barnens övriga behov. Utöver barnhemsbygget stödjer Great Vision även FONELISCO genom finansiering av jordbruksprojekt. Nyligen skänktes pengar till ett risodlingsprojekt som kommer generera mat och näring åt barnen och även en viss intäkt till organisationen genom försäljning av en del av risskörden. Barnhemsbygget och jordbruksprojekten är viktiga insatser för att göra FONELISCO mer självförsörjande och därmed möjliggöra en tryggare samt bättre tillvaro för barnen.

Nishal Chauhan
Styrelseledamot

INSAMLINGSSTIFTELSEN
GREAT VISION

Great Vision är en insamlingsstiftelse baserad i Göteborg som grundades 2010. Stiftelsen syftar till att förbättra framtidsutsikterna för barn och ungdomar i utvecklingsländer genom att stödja konkreta projekt i samarbete med lokala organisationer. Just nu samarbetar Great Vision med FONELISCO, en lokal organisation som tar hand om utsatta barn och ungdomar i Mwanza i Tanzania. För mer information om Great Vision och dess projekt, besök www.greatvision.se

Fysisk funktionsnedsättning och sexualitet

–Avgör din kroppsliga funktionsförmåga vilka sexuella rättigheter du "får"?

En resa påbörjas

Våren 2010 ställde jag livet i Sverige och Stockholm på paus, jag tog mitt pick och pack och flög mot Dar es Salaam. Som socionomstudent skulle jag nu skriva min C-uppsats vid Institutionen för Socialt arbete på Stockholms universitet. Då jag genom åren mött personer med olika typer av funktionsnedsättningar och som relativt nybliven sexualupplysare hade jag funderat kring uppsatsämne. Eftersom jag sedan 2004 rest, studerat och bott i Tanzania stod valet efter en stund klart; ämnet jag kände starkast för var kombinationen sexualitet och fysisk funktionsnedsättning, i Tanzania. Ett ämne som också genom tiderna fått för lite uppmärksamhet och varit tabubelagt. Här nedan vill jag ge en liten inblick i vad de sju kvinnorna som jag sedan kom att samtala med kring detta ämne berättade.

Sexuella rättigheter

Sexualitet är för de flesta människor från livets början till slutskede något betydelsefullt, centralt men också komplext. Sexualiteten är en stor arena och kan inkludera frågor kring sexuella identiteter, kärleksrelationer, reproduktion, separa-

tion, hälsa och rättigheter. WHO beskriver hur de sexuella rättigheterna i de flesta länder har erkänts genom nationella och internationella rättighetsdokument som exempelvis ska garantera varje individ rätt till sexuell och reproduktiv hälsa, sexuell upplysning, rätt att välja partner, rätt att bestämma när och om man vill skaffa barn, rätt till ett säkert och njutningsfullt sexualliv. Historiskt sett har ändå personer med funktionsnedsättning blivit exkluderade från service och information relaterat till sexualitet, de har mött negativa attityder och ofta setts antingen som asexuella eller som att de besitter en speciell typ av sexualitet. De sexuella rättigheterna har alltså inte i praktiken nått personer med funktionsnedsättning. (WHO, 2009)

Hur ser det ut i Tanzania?

Handikapprörelsen i Tanzania blev aktiv i slutet av 70- och början av 80-talet. Hälsoministeriet och den Sociala omsorgen har det övergripande ansvaret för frågor som har med funktionsnedsättning att göra och har som ambition att dessa frågor ska finnas integrerade i alla delar av samhället. I Tanzania finns det ett stort antal DPO:s (*Disabled Persons Organizations*) som utför ett viktigt arbete. Svenska SHIA som är funktionshinderrelserns paraplyorganisation för internationellt utvecklings-samarbete har i sin tur ett nätverk av samarbetsorganisationer i Tanzania, exempelvis den Tanzaniska paraplyorganisationen SHIVYAWATA (*Tanzania Federation of Disabled People's Organizations*). Tanzania har undertecknat en rad olika internationella dokument för att sätta ljuset på funktionsnedsättning, den senast undertecknade (september 2009) är *the Convention of the Rights of People Living with Disabilities* (CRPD). I denna konvention beskrivs hur stater ska garantera människor som lever med funktionsnedsättning-

ar jämlika möjligheter till sexualliv, kärleksrelationer och barn. (UN, 2010a)

Mötet med kvinnorna i Dar

Genom paraplyorganisationen SHIVYAWATA fick jag kontakt med CHAWATA – *Tanzania Association of the Disabled* – som sedan frågade kvinnor inom sin organisation om de var intresserade av att träffa mig för att samtala. Kvinnorna som ville delta och dela sina tankar och upplevelser med mig hade alla fysiska funktionsnedsättningar, de flesta hade polioskador sedan tidig ålder. Kvinnorna var mellan 20–55 år och vi skulle komma att prata om hur dessa kvinnor såg på sina erfarenheter/upplevelser vad gällde sexualitet; hur de såg på sig själva som sexuella varelser, hur de upplevde att de blev bemötta av samhället i sin sexualitet men också vilka förhoppningar och förväntningar de hade för framtiden. Jag var till en början rädd att tabun kring ämnet skulle göra intervjuandet svårt, men när kvinnorna väl börjat prata så slutade de sen inte! De delade häftiga historier från egna och andras erfarenheter om hur de bemöts i sin sexualitet, hur människor ser på deras relationsbildande, familj, sexualliv och barnafödande. Berättelserna innehöll sorg och glädje och speglade kampen de för, varje dag, för sina sexuella rättigheter.

En sexualitet som för alla...

Kvinnorna uttryckte tydligt att de var sexuella varelser som "vem som helst". Kvinnorna såg på sig själva som sexuella varelser med en förmåga att föda hälsamma barn, leva i goda kärleksrelationer, bilda familj, älska någon annan, att ha sex. Några av kvinnorna hade långa förhållanden bakom sig, flera av de hade haft goda förhållanden och de flesta var mammor, de flesta var singelmammor. Några av dem ansåg också att de var bättre än andra på att sätta ord på hur de ville ha det när det kommer till relationer och sexualitet eftersom deras kroppar inte alltid var kapabla att utföra allt som en kropp förväntas kunna i en kärleksrelation.

Fler trehjulingar
behövs.

...men med fler utmaningar att tackla

Kvinnorna ses som inkapabla att ha kärleksrelationer, men såg inte sig själva som annorlunda när det kommer till sexualitet, men attityder från samhället, från deras familjer från de män de träffar tvingar dem

till att ständigt behöva bevisa att de är kapabla. *“Even my mum said ‘why do you need that man, you are disabled...//...you are my child you should be with me forever and ever. I think you can’t go anywhere’. I said ‘no mum, I’m a human being, I feel, I need a man, I need an own house, I need my own life...’* (Moto)

Exotiserade eller avsexualiserade

Kvinnorna beskrev också hur de antingen sågs som speciella och männen kom för att ta reda på hur de fungerade sexuellt – *“When you are a woman with a disability some men approach you just for sex. Men approach us not for the purpose of getting married because after that they have got sex then they run away/disappear...//... Because they want to know if we are the same as other women.”* (Jua) – eller rent av som objekt som man kan göra som

man vill med. – *“Its very common that women with disabilities get raped, for instance here in Dar es salaam where many people are living on the streets...//...We are tired of being angry instead we are fighting for our rights...//...we don’t want women with disabilities to be raped in the future.”* (Radi)

Kvinna och bärare av barn

För en kvinna med funktionsnedsättning ansåg kvinnorna det vara mer problematiskt att bilda familj än för en funktionsnedsatt man, då många tänker att funktionsnedsättningen kommer att överföras från kvinnan till barnet i och med graviditeten, vare sig kvinnan fått funktionsnedsättningen senare i livet eller är född med den. *“The society look upon women with disabilities as if they cannot deliver healthy babies and also that they cannot stay with a husband...//...I disagree with*

this since I’m a woman with disabilities that has children...//...Women with disabilities can sometimes deliver very safe even without an operation...//...and they deliver beautiful and healthy babies. The society has negative attitudes towards people with disabilities and they think that they have the correct attitudes, like as if they think they are like God.” (Mvua)

Traditionella roller i hemmet försvårar

Som kvinnor prioriteras de inte i samhället i stort, vad gäller utbildning, arbetsmarknad eller rättigheter. Kvinnan är också den som oftast utför hårt kroppsarbete i hemmet (att städa, laga mat, hämta vatten, hugga ved, arbeta på fältet kräver en fysik som en del av de med funktionsnedsättning inte har) medan männen jobbar ihop ekonomin genom olika typer av affärsverksamheter. I och med denna traditionella uppdelning blir det svårare för en funktionsnedsatt kvinna än för en funktionsnedsatt man att bli erkänd (och ingift) i en ny familj. *“He said that in his family they can’t get married to persons with disabilities...//...his family will not agree for him to get married to a woman with disability since she cannot work well in the household ...//...it’s a taboo to get married to and to have children with people with disabilities.”* (Mvua)

Fördomar sprids lätt

Funktionsnedsättning har genom tiderna setts som en förbannelse, nyfödda barn med kroppar som sett annorlunda ut har fått sätta livet till, och detta sker fortfa-

Samtalsintervju i CHAWATAs lokaler.

rande berättade kvinnorna. Ett folk mord på funktionsnedsatta har således skett och sker fortfarande i olika delar av världen. Häxdoktorer sägs också sprida ut fördomar om att du kan bli rik av att ha sex med en funktionsnedsatt (p.g.a. att vissa funktionsnedsatta får ta del av internationellt bistånd) eller att det anses ofarligt att ha sex med en funktionsnedsatt då hon antagligen inte är sexuellt aktiv/eller asexuell och därför inte bär på sjukdomar. Det finns också rykten som säger att sex med en funktionsnedsatt kvinna kan bota hiv. *“When you have sex with a woman with a disability they think that you can cure aids, this is a local belief.”* (Moto)

Kvinnorna kräver förändring –Funktionsnedsättningen ska inte ”ägas” av individer utan av varje samhälle som är oförmöget att möta varje individs unika funktionsbehov.

“We need a lot of education so people can understand that we are human beings.” (when talking about relationships challenges) (Maji)

Kvinnornas förväntningar på framtida förändring var starka. De vill se ett tillgängligare samhälle att ta sig fram i, en fungerande infrastruktur, en inkluderande och anpassad sjukvård, transportmedel för alla typer av kroppar, utbildning kring funktion och funktionsnedsättning, men framförallt en attitydförändring i samhället i stort. De vill bredda den kroppsliga normen för vad en sexuell människa är. Att kunna ses som en reproduktiv, kapabel familjeförsörjare med samma rättigheter och värde som vem som helst, detta vill kvinnorna se i praktiken inte endast i teorin!

“You know, I want to be a good role model for the women living with disabilities and to get more support to help the people to be aware of their rights and how to live in this environment. The society needs education, they need to learn that women living with disabilities are like others, we have the same needs as other women...//...we have to educate the society (we living with disabilities) no

one else will educate them...//...What we really want is that women with disabilities should have solidarity with each other, to work together in groups in organizations and to speak up together. We must empower the women living in the villages. Women living with disabilities need to be able to make their own laws and principles...//...we need to talk with different leaders and Kikwete (the present president of Tanzania) and they need to listen to us...” (Moto)

Vems ansvar? – Allas!

Vi har alla ett ansvar, varje dag, att tillsammans bredda normerna och ge plats åt människors olikheter. En variation av kroppar, sexualiteter, kön och liv kan inspirera om vi vågar sluta att vara rädda för det normbrytande, det som inte hör till dagens smala norm. Men hur? Ett mer tillgängligt samhälle, en inkluderande sjukvård så klart, men främst; våra attityder... Våra kroppar är ständigt stadda i förändring var på jorden vi än lever. Vill vi vara snälla mot oss själva eller sätter vi orimliga normer för våra kroppars utseendet? Efter möten i Tanzania funderar jag vidare... Hur många förebilder med olika typer av kroppar möter vi egentligen genom livet, i Tanzania, i Sverige? Hur många lärare i skolan, sjukvårdspersonal eller tv-kändisar visar på variationen av fysisk funktion? Om samhället hade vilja och resurser nog att anpassa sig till varje unik individs behov så skulle vi i framtiden istället för att prata om *funktionsnedsatta individer* i större utsträckning prata om *funktionsnedsatta samhällen*, d.v.s. samhällen som inte har förmåga att anpassa sig efter alla sina medborgares behov.

“...since way back our society believes that disability is like a curse in the society. Because of this those men are afraid of walking together with women with disabilities. They feel shy...//...But as the days goes on the society has started to change these attitudes and nowadays thinks that even people with disabilities are our fellows, because anyone can

become disabled. The people with disabilities are our relatives...//...sometimes I joke with people and I tell them that disability is like a fashion. Disability is a fashion because God created us to look different. Sometimes I think that if God had created us to be the same; same shape, same look, same height and weight, how would that have been??! We have to have respect for that God created us different, every person is created unique...//...people can have different walking styles; some persons are crawling on the floor, some are walking with sticks, some use their hands, some walk with their feet...” (Maji)

Text och foto: **Johanna Andersson**

Vill du komma i kontakt med mig med dina frågor eller tips eller kanske få kontakter vidarebefordrade så når du mig på johanna.ka.andersson@gmail.com

Fotnot: Citaten i artikeln är tagna från min uppsats, kvinnornas namn är fingeerade.

PS, ett boktips som kan ge nya perspektiv på funktion: Oliver, Michael (1996). Understanding disability: from theory to practice.

Johanna Anderssons första möte med Tanzania var genom en resa hon gjorde med Valla folkhögskola 2004, sedan har hon praktiserat i norra och östra Tanzania genom Färnebo Folkhögskola, samt bost och studerat kiswahili i Arusha. Sedan januari 2011 är hon Socionom och sedan tidigare Sexualupplysare på RFSU Stockholm. Hon sitter sedan våren 2011 i Svetans styrelse. Hon finner inspiration i frågor om rättigheter till hälsa, funktion och sexualitet och Tanzania!

Mera konstitutionsbråk

Denna krönika täcker oktober–december. **Brittish High Commission i Tanzania** har lagt ned sina summeringar av swahili-pressen, därför gör vi tillsvidare själva referat av den engelskspråkiga pressen. Detta gör att krönikan får en lite annan mer internationell vinkling.

Igunga – fyllnadsvalet 2 oktober vanns slutligen av CCM-kandidaten, med Chadema tätt i härlarna. Processen med den nya konstitutionen fortsätter att generera mycket press, men Kikwete verkar ha proceduren på plats nu.

Tanzania har glädjande nog utmärkt sig positivt de senaste åren både när det gäller utvecklingsfrågor och demokrati/mänskliga rättigheter, vilket uppmärksammats av FN och USA på olika sätt.

Annars har 2011 varit ett gediget dåligt år, vilket **The Citizen** fått summera i krönikans inlägg för 30 december. Där ingår bl.a. de jätteöversvämningar som drabbade Dar 3 dagar före julafton.

1 oktober 2011

Kikwete varnar för bråk vid val

President Kikwete varnar personer som vill starta bråk vid dagens fyllnadsval i Igunga. Han sa också att valresultatet som kommer att offentliggöras av valkommissionen måste respekteras. Regeringspartiet CCM möter hård konkurrens från oppositionen. Valet är ett fyllnadsval efter Rostam Aziz som avgick efter 17 år.

Kikwete informerade även från sitt besök nyligen i USA. Barack Obama har nu inkluderat Tanzania, Kenya, Ghana and Liberia i *Open Government Partnership Group* som erkänsla för projekt som gynnar landets befolkning, demokratiska principer, lag och rätt och mänskliga rättigheter. Förut var Sydafrika det enda afrikanska landet i gruppen. Tanzania hylades även med FN:s *2011 Social Good Award* för god utveckling av särskilt kvinnors hälsa, samt *South-South News Award* för sin användning av IT inom hälsosektorn. (*The Citizen*)

3 oktober 2011

Huvudstaden som aldrig blev

Debatten om bästa läge för landets huvudstad började strax efter befrielsen. Det fanns folk som sa att Dar es Salaam, långt borta vid kusten, inte var lätt att nå. 1972

visade en opinionsundersökning i TANU att 18 regioner var för Dodoma och 3 emot. *Capital Development Authority* (CDA) bildades 1973. Men 38 år senare är det bara parlamentet, kommunministeriet, Dodomas universitet och några andra institutioner som ligger där. Enligt den pensionerade chefen för CDA saknas den politiska viljan att följa beslutet. (*The Citizen*)

4 oktober 2011

Järnväg från Tanga till Musoma

Tanzania och Uganda kom igår överens om att påskynda järnvägsbygget mellan Tangas hamn och Musoma vid stranden av Victoriasjön för att underlätta transporten av gods till Uganda. Avtalet träffades av presidenterna Kikwete och Museveni. Projektet uppfyller en av Nyereres drömmar. (*Sunday Monitor, Uganda*)

CCM vann fyllnadsvalet i Igunga

Peter Kafumu från CCM vann med drygt 26 000 röster. Chademas kandidat hade drygt 2 000 färre röster. Oppositionen har anklagat regeringen/CCM för köp av röster mm.

6 oktober 2011

DART-projekt bör välkomnas

De i Dar som bor utanför city, särskilt i Kimara, Ubungu, Manzese och Magomeni gläds nu efter regeringens beslut att förse

Museveni och Kikwete skakar hand på beslut om ny järnväg Tanga – Musoma.

dem med snabbtransport. Första fasen av projektet *Dar es Salaam Rapid Transit* (DART) har inletts. Projektet är kostnadsberäknat till över 185 miljarder Tsh. Världsbanken och African Development Bank finansierar. I nästan tio år nu har Dar med en befolkning på omkring 5 miljoner fått stå ut med makalösa trafikstockningar. (*Tanzania Daily News*)

12 oktober 2011

Säkerheten vid förlossning bättre

Demographic Health Survey från 1996 visade att cirka 529 kvinnor av 100 000 dog vid förlossningen p.g.a. komplikationer. År 2005 hade siffran ökat till 578 men sedan sjönk den till 454 år 2010. President Kikwete fick nyligen i FN erkännande för förbättringar som uppnåtts. (*Daily News*)

13 oktober 2011

Kraftprojekt naturgas

President Kikwete har fått en rapport med en plan för förbättrad kraftförsörjning av kinesiska CMEC och Tyska Siemens. Enligt planen ska de två bolagen generera el med hjälp av naturgas från Mnazi Bay i Mtwara, och bygga ett 1 100 kilometer långt distributionsnät från Mtwara till Singida. Projektet kommer kosta nationen 684 miljoner USD och finansieras av Tanzania och ett lån från Exim Bank of China. (*The Guardian*)

15 oktober 2011

Lättnad på elransoneringen

Elproduktionen från Kihansidammen har ökat till över 160 megawatt och avslutar därmed 12-timmarransoneringen som allmänheten fått tåla – produktionen var nere i runt 90 megawatt. Dammen ligger i Kihansifloden ungefär 450 km sydväst om Dar es Salaam.

17 oktober 2011

Gasutvinning ger ökad kraft

ORCA Exploration Group, huvudförsörjaren av naturgas har ökat leveranserna från ön Songo Songo till Dar es Salaams kraftstation med mer än 50 %.

24 oktober 2011

Kopparsmältverk i \$500m projekt

Tanzania kommer att få sitt allra första smältverk för koppar efter en överenskommelse mellan Kigomas regionstyrelse

Parlamentsbyggnad i huvudstaden Dodoma, men inga regeringsbyggnader än.

och företaget City Energy Infrastructure. *(The Citizen)*

26 oktober 2011

Eftergifter om konstitutionen

I regeringens reviderade förslag till lag om hur översynen av konstitutionen ska genomföras har förbehåll släppts, inklusive förbudet att diskutera presidentskapet samt blockeringen av intressegrupper och politiska partier. I det nya förslaget har Zanzibars presidents roll i processen stärkts medan inblandning utifrån fått restriktioner. Nu föreskriver förslaget att allmänheten ska ha möjlighet att diskutera den enorma makt presidenten har, och även så känsliga frågor som unionen mellan Tanganyika och Zanzibar. Regeringen har också gått med på att publicera förslaget på både swahili och engelska så att alla får möjlighet att förstå innehållet. *(The Citizen)*

27 oktober 2011

AngloGold börjar betala skatt

Afrikas största guldgruvföretag AngloGold Ashanti har i år börjat betala 30 procent bolagsskatt till Tanzania för sin gruva i Geita. Det är första gången gruvan betalar skatt i Tanzania sedan den kommersiella produktionen startade i augusti 2000. Tanzania, som är Afrikas fjärde största guldproducent, gav tidigare skattebefrielse till gruvföretag tills de återvunnit investeringsutgifterna för gruvan. AngloGold Ashanti kommer att betala 48 miljoner \$ i bolagsskatt i år. *(Reuters)*

28 oktober 2011

Domare Chande om ICC

Chief Justice Othman Chande säger att han är smickrad av att hans namn är bland de fyra främsta kandidaterna som nominerats att efterträda Ocampo, chefsåklagaren vid *International Criminal Court* (ICC). Ocampos mandattid går ut i juni 2012. Andra kandidater till posten är från Gambia, England och Spanien. Ocampos efterträdare kommer bland annat överta högprofilmålet mot kenyanska ledare inblandade i våldsamheterna efter valet 2008. *(The Citizen)*

29 oktober 2011

Tanzania stöder krig mot Al-Shabab

President Kikwete stöttar Kenyas beslut att återoppta Artikel 51 i FN-stadgan för att försvara sina intressen mot Al-Shabab rebeller. Kikwete säger att Kenya har rätt

Chiefsdomare Chande – ICC nästa?

att ingripa mot islamiska militanter som gjort råder över gränsen. Tanzania stöder Kenyas, IGAD:s, EAC:s, AU:s och det internationella samfundets ansträngningar att stabilisera Somalia och områdena vid Afrikas Horn. *(Presidential press service)*

29 oktober 2011

Chadema mot konstitutionsförslag

Chadema säger nej till förslaget om konstitutionsöversyn. Partiet hävdar att regeringen har brutit mot lagen genom att försöka få det antaget utan att det först har utskottsbehandlats. *(The Citizen)*

30 oktober 2011

Yanga slår Simba i derby

Den Zambiska forwarden Davies Mwape gjorde det enda målet när Yanga slog Simba med 1–0 i derbyt på the National Stadium i Dar i lördags. Mwape slog till i 72:a minuten och gav den serbiske tränaren Kosta Papić seger i sin första match sedan han signerat ett tvåårskontrakt med Yanga. Därmed bröts Simbas obrutna segrer på 11 matcher. Yanga är nu bara tre poäng efter tabellettan Simba.

31 oktober 2011

Lema vägrar betala borgen

Den kontroversielle parlamentsledamoten för Arusha Urban, Godbless Lema, skickades i buren igår sedan han vägrat betala borgen. Han lovade ändå fortsätta kämpa för sitt folk. Han och andra ledare för oppositionen har instämt till rätten för olagliga demonstrationer. *(The Citizen)*

1 november 2011

RC vill arresteras skolflickor

Regional Commissioner för Mbeya, Abbas Kandoro, har gett order om att skolflickor som blir gravida ska arresteras och åtalas. Han utfärdade ordern i samband med att han invigde tre nya laboratorier vid Bujomde Secondary School i Kyela. Han blev bestört när skolans rektor berättade att skolan hade stora problem med avhopp p.g.a. graviditeter. ”Jag tycker att praxis att bara arresteras den som gjort flickan gravid inte är tillräcklig. Nu behöver vi också arresteras den som blir gravid”, sa RC. *(The Guardian)*

4 november 2011

Tanzania säger nej till UK

Tanzania har kategoriskt avfärdat trevare från Storbritannien att stifta lagar som ger rättigheter till par av samma kön. Igår sa Zanzibars president Shein: Att ta upp frågan om homosexuellas rättigheter är inte acceptabelt i detta samhälle. Samma dag uttryckte unionens utrikesminister Membe och familjeminister Sophia Simba liknande åsikter. Detta sedan den brittiska premiärministern David Cameron hotat da in biståndet till länder som inte erkände homosexuellas rättigheter. *(The Citizen)*

5 november 2011

UK tvingar inte på TZ gaypar

British High Commissioner i Tanzania, Diane Corner, försvarade igår sitt land

Presidenterna Mwai Kibaki och Kikwete: TZ stöder Kenyas insatser mot Al-Shabab.

efter att David Cameron anklagats för att ha använt biståndet för att tvinga fram acceptans av homosexuella relationer i samväldesländerna. Corner sa att England inte avser tvinga fram acceptans av homosexualitet, och man kommer inte dra in bistånd p.g.a. landets negativa attityd till gaykulturen. *(The Citizen)*

6 november 2011

Guldjubileum för universitet

Det var både pompa och protester när Dar es Salaams universitet firade 50-årsjubileum i slutet på oktober. President Kikwete och Ugandas president Museveni var där, båda tidigare elever. De möttes av arga plakatviftande studenter som samlats utanför Nkrumah Hall. Sjungande slogans och sånger som hyllade Julius Nyerere, protesterade studenterna mot olika problem, från bristen på studentbostäder till brist på elkraft. Julie Manning, en av de första som tog en examen, var där. Hon var den enda kvinnliga studenten när universitet öppnade och blev därefter landets första kvinna i högsta domstolen och den första kvinnliga justitieministern. I början hade universitet bara en fakultet, juridiska, med 14 studenter. Sedan växte det stadigt för att nå 8 000 år 2000 och år 2007 nästan 21 000 studenter. *(University World News)*

8 november 2011

Chademaledare inför rätta

Chademas generalsekreterare Slaa ställdes inför rätta tillsammans med 26 andra ledare och medlemmar i partiet, åtalade för otillåten demonstration. Slaa, Lissu och andra släpptes mot borgen men Chademas ordförande Freeman Mbowe beordrades inställa sig till förhör. *(The Citizen)*

Godbless Lema, parlamentsledamot från Chadema som skapar rubriker.

EU:s ambassadör Tim Clarke varnar för barnarbete.

13 november 2011

Dar öppnar Luandaambassad

Tanzania kommer att öppna en ambassad i Angola enligt utrikesminister Membe. Därmed uppmärksammas Angolas 36:e födelsedag som självständig nation. Membe kommer att resa dit för att undersöka affärs- och investeringsmöjligheter. Tanzania har sett hur Angola har blivit en av Afrikas snabbast växande ekonomier trots att det genomgick ett två årtionden långt inbördeskrig.

Varning för barnarbete

Fattigdomen i många hushåll i Zanzibar fortsätter att leda till dåliga former av barnarbete sade EU:s ambassadör i Tanzania Tim Clark vid invigningen av två projekt för skydd av barn. Zanzibars andre vice president Seif Ali Iddi medgav att viktiga ekonomiska aktiviteter som fiske och skötsel av nejlikeplantager har ett stort inslag av barnarbete, liksom hotellsektorn, transport och byggsektorn; då och då har även barnprostitution rapporterats. Han beklagade våld mot barn, och sa att det var ett av de främsta utvecklingshindren. Zanzibars regering kommer att vidta åtgärder för att utrota alla former av misskötsel av och våld mot barn och ska försäkra sig om att barnen får sina rättigheter tillgodosedda.

14 november 2011

Lema: Jag vill ha lugn

Parlamentsledamoten Godbless Lema, Chadema, skakar av sig regeringens kritik att han skulle vara envis. Han försäkrade att han är beredd att arbeta ihop med olika partier för att utveckla Arusha. "Men om de tror att jag vill kompromissa med dem under hot, så har de fel." Han talade till supportrar efter att ha släpps mot borgen igår från Kisongofängelset där han suttit i två veckor sedan han anklagats för att ha varit inblandad i en olaglig demonstration. (*The Citizen*)

15 november 2011

Z'bar vill ha rättvis representation

Sekreteraren vid Zanzibar House of Representatives, Mzee Ibrahim, sa att det system som föreslagits för att välja medlemmar till den församling som ska se över konstitutionen kommer att ge Zanzibar för liten representation i för-

hållande till fastlandet. Han sa att av ett medlemstal på 554 som föreslagits, inklusive representanter från frivilligorganisationer kommer Zanzibar bara få 195. (*The Guardian*)

16 november 2011

HR Domstol vill bli erkänd

Den afrikanska domstolen för mänskliga rättigheter i Arusha är bekymrad över att så få har ratificerat protokollet för dess bildande. Bara 26 av AU:s medlemmar inklusive Tanzania har skrivit på vilket innebär att jurisdiktionen omfattar mindre än hälften av länderna. Fast nästan alla AU:s medlemsstater har ratificerat *the African Charter on Human and People's Rights*, är det bara hälften som ratificerat domstolen. Alla fem staterna som ingår i EAC har skrivit på. Av de 26 som skrivit under är det hittills bara fem som låter individer och organisationer ha direkt tillgång till rätten, däribland Tanzania. (*The Citizen*)

Chefsdomaren vid Afrikanska H/R Domstolen Gerard Niyungeko.

Unionen olaglig enligt Z'bargrupp

En grupp Zanzibarier som är mot unionen söker polistillstånd att hålla demonstrationer i sina pågående ansträngningar att tvinga fram att unionen mellan Zanzibar and Tangayika för 47 år sedan upphävs. I torsdags försökte en antiunionsgrupp campa vid FN:s kontor i Zanzibar Stone Town i ett försök att tvinga FN att erkänna Zanzibar som en egen stat.

17 november 2011

Turismen hämtar sig långsamt

Turistsektorn har vuxit något mindre än målet 10 procent, men har nästan nått samma nivå som före finanskrisen och säkrat andraplatsen i fråga om bidrag till landets BNP. Sektorn genererade 1,25 miljarder USD motsvarande en ökning på 8,2 %. Chefen för BoT Benno Ndulu sa att trots en del utmaningar för sektorn som svag flygplatsinfrastruktur, hade cirka 800 000 besökare kommit. Sektorn fortsätter att domineras av Italien, UK och US som tillsammans svarar för nästan 44 %.

Sockerbrist förklarad

Regeringen meddelar att den akuta sockerbristen i maj/juni berodde på omfattande underhåll av sockerfabrikerna. Det berättade biträdande handelsministern för parlamentet igår som svar på en fråga om varför sockret var så dyrt.

18 november 2011

Bolag söks till olje/gas exploatering

Regeringen fortsätter att söka efter investerare som är beredda att leta efter olja och gas runt Lake Rukwa Valley, enligt biträdande energiministern Malima. Det sker med hjälp av Tanzania Petroleum Development Corporation. (*The Citizen*)

Uran ska skapa välstånd

Medan utländska koncerner samlar sig för att exploatera Tanzanias uranfyndigheter uppmanas lokala metallurger och ingenjörer att försäkra den bekymrade allmänheten att mineralet kan användas för att öka välståndet utan fara. Enligt ansvariga på ministeriet planerar man inte processa uranet lokalt. De första åren kommer man att exportera uranoxid (yellowcake). Utvinningen ska bedrivas av Mkuju River Project i Ruvumaregionen och planeringen är långt framme. Projektet kan göra Tanzania till den tredje största uranproducenten i Afrika. Investeringskostnaden uppskattas till 390 miljoner USD och byggstarten är satt till tredje kvartalet 2012 med en beräknad byggtid på 21 månader.

19 november 2011

Klimatförändringarna drabbande

Extremt väder som torka och översvämningar beräknas kosta Tanzania mellan en och två procent av BNP, vilket motsvarar halva budgeten för grundskolan enligt en representant för engelska Sida, Marshall Elliot. Han talade vid ett evenemang om klimatförändringarna organiserat av Tanzania Natural Resource Forum. Om vi ser framåt står det klart att klimatförändringarna i allt högre utsträckning kommer att drabba fattiga människor, sa Elliot. (*The Citizen*)

NGO emot SME:s licensvillkor

De flesta små och medelstora företagen (SME) i landet kommer att tvingas lägga ner om *Business Activities Registration Act* träder ikraft i januari 2012 enligt ordföranden för småföretagarföreningen VIBINDO Gaston Kikuwi. Han anser att lagen borde återförvisas till parlamentet för ändringar eftersom annars fler SME

Chefen för Bank of TZ Benno Ndulu.

än man tidigare trott kommer att tvingas sluta p.g.a. licensvillkoren. (*Daily News*)

Förlorad biomångfald skadar

FN:s miljöprogram rapporterar att nedsmältningen av Kilimanjaros glaciärer är en effekt av klimatförändringarna, liksom även förlusten av biologisk mångfald över hela Afrika. I fallet Tanzania kan förlorad biologisk mångfald leda till att man förlorar inkomster från turismen, landets näst största sektor i fråga om att dra in utländsk valuta. År 2009 påpekade världsbanken i en rapport att Tanzania förlorar mellan 100 000 och 125 000 hektar skog årligen till brännved, träkol och timmer. Det faktum att skogen är hemvist för vilda arter, från virus till gräsätare och stora däggdjur, innebär att förlust av skog förlust av ett stort antal arter i ekosystemet. Enbart Serengeti National Park har förlorat 49 procent av sina gräsätare.

Bortse inte från presidenten

President Kikwete förklarade igår att han inte tänker bli åsidosatt i processen fram till en ny konstitution. Kikwete sa att han har mandatet att leda den nära förestående översynen och avfärdade kritiker som försöker begränsa hans roll som president. Hans uttalande var ett svar på oppositionspartier och frivilligorganisationer som opponerar sig mot vad de anser vara den enorma makt som tilldelas presidenten i the *Constitutional Review Bill 2011* som godkändes av parlamentet igår. President Kikwete sa att han kommer att skriva under lagen inom två veckor så att processen kommer igång.

22 november 2011

Air Tanzanias ex-chef åtalas

Förra chefen för det nationella flygbolaget Air Tanzania (ATCL) stod igår inför rätta i Dar anklagad för missbruk av sin ställning. Han och två andra höjdare från ATCL anklagades dessutom för underlåtenhet att föra bok över bolagets inköp av bilvrak till en kostnad av en miljard Tsh. Andra som stod inför rätta var chefskammreren och företagets internrevisor. Åklagarsidan leddes av Ben Lincoln från

Även Simba satsar på serbisk tränare – Milovan Cirkovic.

Antikorruptionsbyrån PCCB som angav att brotten begicks mellan juni och juli 2007. Enligt första åtalpunkten hävdade åklagaren att de åtalade hade låtit bli att dokumentera inköpen av 26 bilvrak. De anklagades vidare för att inte ha följt reglerna för offentlig upphandling. (*The Citizen*)

29 november 2011

Serbisk tränare till Simba

Den serbiske tränaren Milovan Cirkovic har skrivit ett sexmånaderskontrakt med Simba i Dar i måndags. Cirkovic som var Simbas tränare 2008/09 ersätter ugandiern Basena som sparkades efter dåliga resultat i första omgången av Vodacom Premier League.

15 december 2011

Det finns för få advokater

Trots att antalet advokater i landet ökar är de för få för att möta efterfrågan från folk som behöver juridisk hjälp. För närvarande finns cirka 2 300 advokater, de flesta i städerna. I år har det satts rekord i examinering av kvinnliga advokater. Vid en ceremoni då certifikat delades ut sa *Chief Justice Othman Chande* att bland 603 nya advokater i år var 257 kvinnor. Antalet registreringar av advokater har ökat från 13 år 1962 till 603 i år. (*The Citizen*)

21 december 2011

Dar översvämmat

Dar paralyserades temporärt igår sedan häftiga regn orsakat översvämningar för andra dagen i rad. Tolv personer har omkommit. Några av Dars viktigaste vägar stängdes av sedan broar blivit förstörda eller översvämmats av strömmande vatten. Morogoro Road vid Jangwani var hårt utsatt. Resande utifrån blev strandade i fyra timmar innan vattennivån sjönk igen vid middagstid. Delar av Kawawa Road stängdes också och cirka 30 hus förstördes i den starka strömmen. Boende i

Bunju, Boko, Tegeta och Mbezi beach stoppades sedan Mbezi Chini Bridge stängts. Tidigt på morgonen var sträckan mellan Tabata Relini och TIOT ofarbar. Rapporter från Tabata berättade att situationen var desperat sedan många hus förstörts och tusentals människor tvingats fly till taken på sina hus. (*The Citizen*)

23 december 2011

Ungdomar mobiliserar hjälp

Användare av sociala medier mobiliserar frivilliga för att bistå översvämningens offer sedan stora områden lagts under vatten. Med hjälp av twitter #Darfloods har man varit i framkanten med information till allmänheten och kunnat mobilisera hjälp. Kontor och bostäder översvämmades så att hundratals blev hemlösa. Enligt Tanzania Meteorological Agency (TMA) var det de svåraste regnen på 57 år. (*Daily News*)

27 december 2011

Rätten häver NCCR-uteslutning

Den omstridda parlamentsledamoten för Kigoma South, David Kafulila, (NCCR-Mageuzi) vann en temporär politisk seger igår sedan högsta domstolen tillfälligt upphävt hans uteslutning från partiet. Rättens beslut kom bara dagar efter att Kafulila vänt sig till domstolen för att få sin uteslutning upphävd. I huvudmålet begär den unge politikern att rätten upphäver NEC:s beslut som varande mot konstitutionen. Rättens beslut nu innebär att Kafulila kan fortsätta delta i lagstiftningsarbetet tills slutlig dom faller. Den 18 december i år uteslöts Kafulila och tre andra NCCR-Mageuzi medlemmar från partiet anklagade för att ha drivit en hemlig kampanj för att få bort partiets ordförande, James Mbatia. (*The Citizen*)

30 december 2011

Adjö bittra 2011

Katastrofer, hungersnöd, förstörelse, vansinniga trafikolyckor och politisk teater var bara några av 2011 års huvudvärkar. I ett land med benägenhet för både naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan var MV Spice Islanders kapsejsning i september den svartaste händelsen. Dödsskjutningen av fyra oppositionsdemonstranter i Arusha, bombexplosionerna i Gongo la Mboto och översvämningarna i december med ett hemlöst nyår i misär för många krönte tragedierna. 2011 innebar även en beräknad förlust av 7 000 arbetstillfällen p.g.a. brist på elkraft. Inflationen blev förra månaden 19,2 % från att ha varit under 5 %. Givarkollektivet har inte heller varit nådiga mot staten utan hållit hårt i börsen p.g.a. långsamma reformer och kriget mot korruptionen. (*The Citizen*)

Många innevånare i Dar es Salaam måste evakueras per båt sedan delar av staden helt översvämmats.

Ett samarbetsprojekt PSO – PSORATA

Under många år har Psoriasisförbundet varit engagerat i internationellt arbete dels genom IFPA men också med Shia-medel. Idag återstår ett projekt som pågår under tre år. Psoriasisförbundets roll är att på olika sätt ge stöd och råd till det unga förbundet PSORATA i Tanzania när de bygger upp sitt förbund. Artikeln har tidigare varit publicerad i Psoriasis-tidningen nr 4/2011.

Det är fredag morgon och första hela dagen i huvudstaden Dar es Salaam. Våra kontaktpersoner kom till vårt lilla hotell för att gå igenom planeringen av besöket. Under tiden som vi, Birgitta Rehnby, ansvarig från förbundskansliet och jag väntade, funderade vi återigen på hur vi kan hjälpa till att driva projektet framåt. Ett par akuta frågor som behöver lösas är att få till stånd ett litet kontor och tillgång till en egen dator.

Att ha en adress att hänvisa till är viktigt såväl i medlemsvärningssituationen som i kontakt med departement och olika myndigheter när man ska skapa legitimitet för organisationen.

Hela fredagen ägnades åt möten med företrädare för olika handikapporganisationer. Bland annat hade vi ett långt möte med Tanzanias motsvarighet till Handikappförbunden, HSO. Gemensamt för dem vi möter är deras kunskap och framåtanda och deras stora vänlighet och gästfrihet.

Trafikstockning

På fredagskvällen satt vi med styrelsen och förberedde lördagens seminarium. Trafiken, som hela tiden var kaosartad, gjorde att ordföranden inte var framme förrän vid niotiden på kvällen och i den trots allt ganska hierarkiska organisationen gick det inte att börja mötet förrän han var på plats.

Om trafiken varit besvärlig tidigare i veckan var lördagen ett bevis på att en hel stad kan stå alldeles stilla en hel förmiddag. Medlemmarna som kommit till mötet, en del med rejält långa resvägar och restider satt troget kvar och väntade på oss. Projektets aktivitetsplan för 2011 gick genom och diskuterades livligt.

Förebilder viktiga i organisationen

PSORATA, är en mycket ung organisation och leds formellt av två manliga läkare som innehar ordförande och vice-ordförandeposterna. Men både sekre-

raren och kassören är kvinnor med bred erfarenhet och stark integritet.

Styrelsen innehåller en blandning av personer som dels fungerar som publika ambassadörer och som dels får saker och ting gjorda. Ledartrojkan består i praktiken av Yassin Mgonda, hudläkare med stort renommé och hög status, men mycket närvarande och engagerad som har varit med sen starten som ordförande, Dorothy Malecela, som är rektor för

utbildning och var under många år rektor för en flickskola i Bukoba.

Magdalena Kaihuza berättar om de rent praktiska svårigheterna att bedriva verksamhet i ett fattigt land. Efter mycket stora ansträngningar hade skolan kunnat gräva en brunn tillräckligt djup för att försörja anläggningen med rent vatten. Problemet var bara att brunnen låg utanför den inhägnade tomtgränsen och att man hade ordnat en vattenpipeline in till området. Rent vatten är hårdvaluta och några uppfinningsrika om icke helt laglydiga ”entreprenörer” tog sig före att ”tanka av vattnet” och sälja det på marknaden.

Tanzania är ett mycket fattigt land. Dar es Salaam är den kommersiella huvud-

en skola med över 1 200 elever och dessutom kyckling- och grönsaksproducent är sekreterare och Magdalena Kaihuza, kassör och den som vi alltid kan lita på vad gäller att få saker gjorda.

Barbro Johanssons skolan

Magdalena Kaihuza, PSORATAS driftiga kassör frågade lite vid sidan av, om vi ville se hennes andra stora passion i livet, en internatflickskola belägen strax utanför Dar es Salaam.

Barbro Johanssons skolan har fått sitt namn efter den svensk-tanzaniska läraren och missionären som kom till Tanganyika 1946 och på 60-talet blev parlamentsledamot i det nya landet Tanzania. Barbro Johansson brann hela sitt liv för flickors

staden medan den politiska huvudstaden ligger i Dodoma. Infrastrukturen och bostäderna skulle behöva rustas med miljardbelopp, pengar som inte finns. Precis som i resten av världen sker befolkningsutvecklingen i städerna och Dar es Salaam fungerar som magnet för människor i Tanzania som söker sig till en bättre framtid. Kanske kan Psoriasisförbundets samarbetsprojekt bidra lite i arbetet med att bygga upp stabila organisationer för en bättre välfärd i den här delen av världen.

Ines Uusmann

Ledamot i Psoriasisförbundets styrelse

En något längre version finns att läsa på www.psoriasisforbundet.se

Matens pris – makten över maten

Malin Olofsson och Daniel Öhman, prisbelönte journalister på Sveriges Radio, har skrivit boken *Matens pris*, baserad på sina radioprogram på P1 och Ekot. Boken går på djupet med de flesta aspekter på den globala livsmedelsindustrins makt över villkoren för odling och handel med jordbruksprodukter, såväl i de rika som de fattiga länderna. Läsaren blir plågsamt upplyst om hur krass denna sektor har blivit – och vart utvecklingen verkar gå. Fast boken inte berör Tanzania specifikt är alla de problemområden den beskriver absolut relevanta för Habaris läsare. Katarina Beck-Friis och Sonja Lindstrand har läst och intervjuat Malin Olofsson, som också var SR:s korrespondent i Sydafrika vid den senaste klimatkonferensen.

Förändrade odlingsmönster

Vi som läser Habari har säkert en god kunskap om hur jordbrukspolitiken i Tanzania diskuterats under alla år, vi har läst artiklar om ujamaarörelsen, om olika biståndsprojekt, krav på industrialisering från världsbanken etc. Under Tanzanias 50 fria år har landet ändå i hög grad varit ett land av småjordbruk som odlar för självhushållning – nu står väl även dessa på tröskeln till förändring.

Boken *Matens pris* går i närkamp med de krafter som är tydliga i dag, och dessa kan bara mycket kort relateras här. I dag är de globala krafterna starkare än den nationella och lokala politiken. Den stora befolkningsökningen och urbaniseringen i världen – nu bor fler av jordens befolkning i städer än på landsbygden – har medfört att städernas befolkning vill ha billig mat.

Vem tjänar – vem förlorar?

Att framställa billig mat och tjäna på det finns det många som vill, och särskilt intresserad av storskaliga lösningar är det internationella investeringskapitalet. Konkurrensen mellan gamla och nya ekonomier bl.a. har lett till uppkomsten av enskilda och nätverk av ekonomiska jättar som sätter villkoren för hela paket av aktiviteter. Snabb avkastning är alltid målet för deras ansträngningar och de långsiktiga konsekvenserna är svåra att överblicka.

Men de jordbruks-/fiskprojekt som berörs i boken har alla resulterat i bestående bevisbara skador på miljö och människor lokalt, liksom ökade klimatpåfrestningar globalt. Och dessa skador är inte kortlivade utan berör fortlevnaden för hela befolkningsgrupper. Mark som kunde användas för lokala behov tas i anspråk

för salugrödor i monokulturer som kräver snabbt ökande mängder gödnings- och bekämpningsmedel. Dessa läcker oftast ut i den lokala miljön och framställs med så mycket fossil energi att det omedelbart ger klimatpåverkan på hela jorden.

Vi själva – hur upplysta vi än blivit – tjänar också kortsiktigt på rovdriften i och med att vi accepterar pressade matpriser, slängd mat, ökande köttkonsumtion och t.ex. sjunde AP-fondens investeringar i de globala företagen för gödningsämnen och utsäde.

Exemplet Pangasi

Matfisken *Pangasius* har lanserats som ersättare för utrotningshotade vilda vitfisksorter. Den odlas i floddeltaområden ägda av stora exportföretag främst i Vietnam och saluförs med stor succé till lågt pris. Ett försäljningsargument är att den lever på vegetabilier och alltså inte tär på den fisk i haven som görs till fiskmjöl.

Vid författarnas besök i ett odlingsföretag vid Mekongfloden framkom det dock att man använder fiskfoder för att fisken skall växa snabbare och att när affärerna går bra ökas fiskmängden i de dåligt eller inte alls renade fiskburarna med sjukdomar som följd. Därför tillsättes antibiotika i stor mängd till några veckor före slakt så att det inte skall märkas.

WWF hade 2010 *Pangasius* på sin röda lista men blev så häftigt motarbetat av den vietnamesiska regeringen att de drog tillbaka kravet och inrättade en ny kravnivå – på väg mot certifiering. SNF stöder därför inte längre WWF:s rödlista.

Exemplet soja

Den viktigaste ingående basvaran i kött, mjölkvaror, ägg och därmed allt som utgår från dessa produkter är sojaböner. Detta syns förstås i tydligast i västvärlden men det gäller i ökande grad hela jorden. Den mängd soja som produceras skulle direkt p.g.a. proteininnehållet räcka som föda åt alla – men den används alltså för att få fram de andra proteinfödmedlen vi vill ha. Och man kan utfodra djur med

annan lokal gröda men detta är inte prisvärt – sojan är så billig.

Sojaproduktion har därför självklart lockat till sig producenter och för dem är det att få fram billig soja liksom att handla med den så vinstgivande att alla nationella och lokala strävanden mot ett hållbart jordbruk överskuggas. Den billiga produktionen sker bl.a. i Brasiliens Mato Grosso där skogar på ungefär två gånger Sveriges yta röjts för sojaodling. Mager mark som kalkats, givits näring med konstgödsel och så småningom planterats med förädlad sojakultur, som måste besprutas mot skadedjur och för att skörden skall förenklas. Också tillgången på billig arbetskraft gör det lönsamt att utöka odlingarna successivt.

Makten över maten

Allt denna bok handlar om är egentligen en fråga om vem som har makt över vad vi här och andra människor i de länder som producerar de flesta råvarorna för mat får att äta – vårt mest primära behov. Vi översköjs med matprogram i alla tänkbara media, men det är dåligt beställt med kunskap om hur vi ska navigera i det alltför billiga överflödet i butikerna.

Det finns krafter för att styra produktion och handel mot de energi-/miljösmarta alternativen – men också motkrafter från de stora koncernerna som

ideligen lyckas kringgå eller påverka skrivningen av regler t.ex. genom fagertal utan täckning. De stora inköparna av livsmedel kan initialt ha höga ambitioner men ges oftast inte de resurser som krävs för att kunna ställa krav. Svenska strävanden till hållbar livsmedelsproduktion kan ofta hindras av EU-lagstiftning.

Och i Tanzania?

Också i Tanzania sker en snabb befolkningsökning och urbanisering som i många fall lämnar landsbygden öppen för nya initiativ till storskalig odling – t.ex. biobränsle – med risker som beskrivits ovan. Hur människor och jordbrukspolitik i landet reagerar och därmed hur situationen utvecklas vill Habari gärna fortsätta att undersöka.

”...inga biståndsorgan, ingen forskning, inga afrikanska länder har presenterat idéer eller strategier som ger Tanzania och Afrika söder om Sahara uthållig och fattigdomsminskande utveckling. De stora utmaningarna är kvar för oss alla att kämpa med”, skrev Kjell Havnevik i Habari 3/07.

Tanzanias jordbrukspolitik

Tanzania är ett land av självhushålls-småbönder som nu snabbt urbaniseras. Det illustreras av att det numera ”bara” är två tredjedelar av befolkningen som är verksam inom jordbrukssektorn. Jordbruket har varken under kolonialtiden eller efter självständigheten prioriterats. Före självständigheten etablerades kommersiella farmer och plantager av européer i mycket begränsad omfattning, främst i Usambarabergen, runt Kilimajaro och Mt Meru, på höglandet mellan Ngorongoro och Babati samt i de södra högländerna, Iringa – Mbeya. En del av dessa farmer nationaliserades på sjuttio-talet och drevs i statlig regi med dåligt resultat. Andra har återgått till småbruk eller övergivits. I de torrare områdena anlades också en hel del stora sisalplantager. Staten har genom (ineffektiva) monopolorganiseringer hållit producentpriserna nere. Man kan säga att man funnit ett sätt att beskatta småbönder, som annars är mycket svåra att beskatta, och subventionerat matpriserna för stadsbefolkningen. Under Nyerere försökte man bl.a. rationalisera jordbruket genom etablerandet av Ujamaabyar, där man skulle odla kollektivt.

Traditionellt har det mesta jordbruks- och trädgårdsarbet gjorts av kvinnor. Ungdomarna söker sig bort från landsbygden. Att vara jordbrukare har låg status och att driva kommersiellt jordbruk är en mycket ny företeelse. Småbrukarna producerar oftast mycket lite för avsalu, bara så att man får pengar till det allra nödvändigaste. Avsaknad av vägar, lagringsmöjligheter, insatsvaror, krediter och marknad gör inte saken bättre.

Landet klarar med nöd och näppe att föda sin snabbt växande befolkning. Med den nya marknadsekonomiska politiken ändras nu detta, men mycket mer behöver göras och jordbruket behöver få mycket mer uppmärksamhet och prioritering.

Åren 2002–2003 gjordes i Tanzania en av Afrikas grundligaste inventering av jordbruksnäringen. Av den framgår att det 2003 fanns 1212 st *Large Farms* om sammanlagt 1 105 000 ha som inte utgör mer än 9 % av den odlade jorden. Det är en betydande ökning sedan 1987 då det bara fanns 480 st *Large Farms*. Kriterierna för en *Large Farm* är minst 20 ha odlingsbar mark eller 50 kor, alternativt 100 får, getter, grisar/1 000 höns. Av dessa *Large Farms* utgörs en stor del, framförallt arealmässigt, av plantager för sisal, sockerör, kaffe, te och tobak.

Inom *Large Farms* sysselsätts drygt 70 000 personer, varav dock 70 % bara är säsonganställda.

Det finns en mycket stor potential för jordbruksproduktion, något som de allra senaste åren uppmärksamats internationellt av multinationella företag som köpt upp eller arrenderat stora arealer för exportproduktion.

Red/LA

Flyg till Afrika?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

📍Kunskap 📍Erfarenhet 📍Specialpriser (Raptim)

Safari? Anlita Tour Africa, www.tourafrica.se!
(Tour Africa är en del av Tranås Resebyrå)

Välkommen!

Tel: 0140 - 375 010
e-post: africa@tranås-resebyrå.se
Hemsida: www.tranås-resebyrå.se

Tranås resebyrå - trygghet och kvalitet sedan 1979

Currency and banking in Tanzania reformed – a historical perspective

Bank of Tanzania and currency conversion

On 14th June 1966 the Bank of Tanzania was officially opened by Mwalimu Julius Nyerere as the nation's central bank and a new currency was introduced: the Tanzania shilling. By this act the former monetary union of East Africa was broken up. Tanzania thereby ceased to be a member of the East African Currency Board (EACB) and to use the East African shilling as her principal currency. Immediately thereafter, the conversion of the former shilling notes into the new notes started. The front of the new notes had the picture of Mwalimu. The conver-

sion was made at par which meant that wanainchi who did go to a commercial bank with a 100 sh EACB note received a 100 sh new note in return. When the old notes were delivered to EACB's Dar office, this institution destroyed them and paid to the Bank of Tanzania the equivalent value in pound sterling, through its accounts with Bank of England. Hereby the new central bank could start building up its own reserves of foreign currencies. On 1st August the same year the new coin was introduced and a similar coin exchange started. The process took a couple of months, during which period both currencies served as legal tender in Tanzania.

The preparation process was master-minded during the preceding 1½ years by Edwin Mtei, Principal Secretary (Special Duties) in the Ministry of Finance and Governor-Designate of Bank of Tanzania and Gunnar Åkermalm, Director General. They recruited two senior officials with the assistance of the International Monetary Fund, two additional senior staff members on local contracts (including myself) and a number of Tanzanians from the banking sector or direct from the university. Gunnar Åkermalm had been very active in the staff mobilization process and recruited Sture Hilbert from Sveriges Riksbank and myself, then

Official opening of Bank of Tanzania by H.E. President Julius Nyerere. In dark dress 2nd Vice President Rashidi Kawawa. The first office of the bank was situated at the junction of Samora Avenue and Ohio Street. This office is now used by Kenya Commercial Bank's Dar branch.

working as an auditor. The whole team got in place in Dar es Salaam during the first months of 1966.

Picture of a new 100 sh note and 1 sh, 50, 20 and 5 senti coins

Picture of an old 5 sh note and 1 sh, 50, 10, 5 cent old coins

The Tanzania shilling notes were issued in 100 sh, 20 sh, 10 sh and 5 sh denominations (signed by Finance Minister Amir Jamal and Governor Edwin Mtei) and the coins in 1 sh, 50 senti, 20 s and 10 s denominations. The East African notes had the same denominations while the coins had slightly different denominations (see picture).

Kenya and Uganda had been informed earlier about the currency conversion but had not had the time to prepare themselves early enough. So their new shillings were introduced later, in Uganda with a delay of some five months and Kenya of more than one year. Thereafter the East African shilling ceased to be legal tender in all East African countries.

Why did Tanzania start this process? There were two principal reasons for this.

The first was her dissatisfaction with the checks and balances, which the old system gave to the former colonial master. Britain controlled through them the total monetary supply in East Africa and used the amount of sterling it held on behalf of the East African countries as a ceiling for their monetary supply. An effect of this was that Britain also controlled the financial policies of her former colonies and de facto set limits to the budgets they had to operate under. Under-balancing of budgets as a means of stimulating the economies were not allowed under the British currency board system. Nor were changes of the exchange rate possible, e.g. through devaluations of the Tanzania shilling vis-à-vis other currencies. Tanzania wanted thus to get her full economic independence and get rid of the inflexibilities of the old system.

The second reason had its rationale in the strong perception in Tanzania that East African cooperation on the colonial model had not favoured Tanzania. In all matters of economic importance Kenya had been given priority by Britain. EACB was located in Nairobi and was influenced by ideas which originated in Kenya, and when implemented benefited Kenya most. When agricultural credits were required in Tanzania they were not allowed because funds were needed in Kenya. The currency in circulation in Tanzania should suffice to cover the country's needs was the argument. All the different formula used by EACB to calculate the share of the shilling, which circulated in Tanzania, were in Tanzania's view wrong, which meant that Tanzania's share of the common pool of pound sterling held by the Bank of England and the Crown Agents on behalf of East Africa was constantly underestimated. Tanzania wanted thus to get her fair share of the cake.

An independent central bank's functions include establishing monetary policies and controlling that the commercial banks (National Grindlays, Standard and Barclays being the largest in Tanzania at

that time) operated in accordance with the policies. The central bank also had to maintain accounts, where the commercial banks surplus cash could be deposited, as well as to operate foreign currency accounts with central banks in other countries. All these functions were new and kept us busy. In addition the currency conversion included a number of sensitive, practical elements where security was of paramount importance: shipments of notes from the printers (de la Rue in London) and coin manufacturers, storage of new currencies in Dar es Salaam (only one commercial bank had sufficiently large vaults), transportation in a secure manner of currencies upcountry to the central bank's regional offices and depots for onwards distribution to local commercial bank branches, transportation back of old notes and coins and their delivery to EACB for destruction etc. A large number of transactions had to pass through the accounting system of Bank of Tanzania, for which I was responsible. Debits and credits had to match on a daily basis in a system which used the technology of the 60s, where all transactions had to be recorded manually through large mechanical accounting machines.

Thanks to the commitment of all parties involved (the central bank staff, the commercial banks, EACB, the London banks and even the U.K. government) the whole complex process went relatively smoothly despite lots of overtime work and various moments of drama and even chaos. The reception of wanainchi of the new Tanzanian notes and coins was extremely warm. The conversion was seen as an act of support for Mwalimu Nyerere and his government. The feeling that at last we had achieved our independence was strong. The amount of currency exchanged exceeded even the most optimistic projections and proved that the Tanzanian perception of a serious underestimation of the currency in circulation by EACB and the banking industry was correct. The enthusiasm was such that even old Hellers and Rupees from

the German colonial period (1865–1918) and old colonial Peesas in Zanzibar were turned in and converted. In rural areas outside Sumbawanga in particular, the Hellers had been the currency used in trading transactions during all the 45 years of British colonialism!

Since the 1960s there has, as we all know, been a considerable loss of value in the Tanzania shilling, due to periods of double digit inflation and devaluations. While one U.K. shilling was equal to an East African (and Tanzanian) shilling in 1965 a total of 121 shilling is now needed to buy one shilling in London. The Tanzania shilling has even made a considerable loss against the Kenya shilling. The denominations of the shilling are now 500, 1000, 2000 and 10.000 (notes) and 100, 200 and 500 (coins). But as no coins have been issued by the Bank of Tanzania since 1998 they have virtually gone out of circulation and become collectors' items (along with the first generation notes and coins).

Arusha declaration and bank nationalization

On the 5th February 1967 the Arusha Declaration was published and the new policy of socialism and self-reliance was introduced by Mwalimu Nyerere and the National Executive Committee of TANU. The declaration meant that the semi-capitalist policies of the past would be abandoned, democracy be strengthened, poverty and oppression be fought and all exploitation be done away with. This included exploitation by foreign powers (including those providing aid) but also exploitation by people living in towns of those in rural areas. A new leadership code would be introduced, which would prevent leaders from exploiting the poor and the peasants. Hard work was according to the Declaration the root and origin of all development.

The Declaration also quoted the TANU creed which stated "that in order to ensure economic justice the state must have effective control over the principal means of production and that it is the responsibility of the state to intervene actively in the economic life of the nation so as to ensure the wellbeing of all citizens". The implementation of this part of the Declaration was sharp and immediate and started the day after the announcement of the Declaration. The government took control of "the commanding heights of the economy" by nationalizing industrial companies, trade corporations, bank-

President Nyerere addressing the crowds at Mnazi Mmoja, Dar es Salaam, introducing the Arusha Declaration on the 5th February, 1967. Pictures from Nyerere's book: Freedom and Socialism—Uhuru na Umoja, 1968.

ing- and insurance businesses etc. Some firms were put under total public ownership; in others a majority state ownership was introduced. Commercial banks were set in the former category, which meant that virtually the whole banking sector was to be owned by the state.

In Bank of Tanzania we got dumbstruck when we in the morning of 6th February learnt about the implications of the Arusha Declaration in our banking sector. And even more so when we saw soldiers stationed outside the banks preventing the management of the different commercial banks to enter their premises. The reaction by the big banks' owners in London and elsewhere was also immediate and drastic. They instructed their senior staff not to have anything to do with the Tanzanian government and its organs (including Bank of Tanzania), their new owners. The big three—National Grindlays, Barclays and Standard—were owned from London—and were strongly encouraged by Bank of England and the British government to adopt a policy of non-cooperation. The smaller Indian banks—Bank of Baroda and Bank of India—followed suit and so did others. Exceptions were three small banks—the People's Bank of Zanzibar, the Cooperative Bank and Tanzania Bank of Commerce. The first two were already owned by the state or national interests, while Tanzania Bank of Commerce had

a minority Tanzanian government share holding (it had up to that time been controlled by Ottoman Bank, Turkey).

The nationalized banks should accordingly, be merged into a newly established National Bank of Commerce (NBC). Bank of Tanzania was requested by the government to provide management and leadership to the new institution. The Danish deputy banking manager Ib Konradson was transferred to NBC and was nominated as NBC General Manager—with his boss at the central bank as his adviser. The formal reason for this seemingly strange arrangement was that the latter banker had been seconded by Bank of England, which threatened him of dismissal if he took an executive position in NBC. But I understand that also the Tanzanian government was hesitant in that his loyalty might not be fully trusted.

However, what happened in the local scene was a relatively small obstacle as compared to the enormous problems which were created by the headquarters of the nationalized banks. As part of their policy of non-cooperation, they froze all balances, which they held on behalf of their Tanzanian subsidiaries, and blocked all transfer payments into and out of Tanzania. An implication of this was that no foreign payment could be made by Tanzanian firms for their imports nor

could exporters obtain their currency proceeds. A further implication was that all international travels by Tanzanian residents had to be cancelled as no foreign currencies could be purchased before departure. The only two institutions which held unblocked foreign accounts were the Bank of Tanzania itself and to a minor extent the former Tanzania Bank of Commerce. After a week of complete standstill, foreign payments could be started at a drastically reduced level. But it also meant that virtually all foreign transactions made by commercial banks had to pass through the central bank's accounts. The British banks stated firmly that they would continue with their blockage until they got a "full and fair" compensation for the loss of their nationalized banks.

For me personally this hiatus meant that I instead of managing the relative small Accounts department had to assume the role of head of two other departments—the Banking department and the Foreign department. The two senior managers of the former had left for NBC, while the foreign manager's contract (Sture Hilbert) had just expired and his replacement had not yet arrived. This situation lasted for a few weeks. Needless to say, these weeks were extremely hectic and this for various reasons: a whole new structure of the banking sector had to be put in place, new controls should be introduced, the Governor and the Director General had to be out of office due to their immersion in various high policy discussions, and the new burden of foreign transfers was added to Bank of Tanzania.

Were there any mitigating effects? Well, one was that us remaining in the central bank did know the new management of NBC as we had cooperated already for so long. A second was that the compensation negotiations with the nationalized banks got started early on and were carried out in a surprisingly positive spirit, which meant that their London headquarters loosened their restrictions. A third mitigating effect was that the second tier management in the nationalized banks—local Tanzanians—was better qualified to carry out even complicated commercial bank lending and funding tasks than their previous expatriate managers had thought and assessed. And lastly for me personally the situation improved, when the banking manager returned to the central bank from NBC and a new IMF-recruited foreign manager took up position.

Concluding remarks

What lessons and conclusion could be drawn from these two dramatic years of currency conversion and bank nationalization? Well I will leave the personnel lessons aside—this is not the place and time to assess and describe them (more than what has been said before). A lesson on a broader front is that Tanzania needed a central bank in order to get out of a colonial straight jacket. The fact that Tanzania was the East African country

that took the initial steps towards breaking up the monetary cooperation of the region cannot be criticized. Not even Kenya or Uganda seem to have levelled such criticism at any point in time.

Another conclusion is this: Tanzania in those days was an entirely uncorrupt society and legality in all human actions related to cash was placed highly. The complex currency conversion, which implied extensive currency movements and transshipments and lots and lots of bank notes and coins changing hands, did not lead to any losses. Well with one possible exception: one box of 1 sh coins with a total value of 318.000 shs disappeared and was presumably stolen. We suspected one staff member but as I recall it the police could not find sufficient evidence against him.

The banks which were nationalized in 1967, have since then been denationalized and some of the former banks, e.g. Barclays, have returned to Tanzania. Other foreign banks have entered the new economy in which most of the socialist values, which guided Mwalimu Nyerere when promulgating and implementing the Arusha Declaration, have subsided. NBC is still a major player in the banking scene but is no longer the largest bank. When NBC was split and sold out to private investors the Dutch Radobank purchased a substantial portion thereof—and seemingly the less attractive one consisting of micro finance banking and rural operations—and has out of that formed NMB, now the largest commercial bank in Tanzania.

It is interesting to note that discussions now take place on a new currency union among the East African countries as part of the ongoing discussions on deepening regional integration in East Africa. I have no inside information about the progress of the negotiations and which positions Tanzania and the other countries take in them. But I trust that the experience of the past will be taken into account so that problems, which Tanzania and its monetary authority then met, will not be faced again and earlier mistakes repeated.

Lars Ekengren
Chief Accountant of Bank of Tanzania
in 1966–1967

1/ My formal role in the hierarchy is illustrated by the following. When the new shilling was introduced, the President received notes in the four denominations with serial numbers A000001, Finance Minister Jamal A000002 and Governor Mtei A000003, while I received notes numbered A000009. The notes given to Nyerere are said to be on display in his museum at Butiama.

Människan i det vilda

Det är ovanligt att handlingen i en roman utspelar sig i Tanzania, men att den gör det i en bok av den svensk-danska författaren Natasha Illum Berg är inte så konstigt. Hon är nämligen något så ovanligt som en kvinnlig storviltsjägare som arbetar med att ta ut turister på buffeljakt i Tanzania. Men hon skriver också, det här är hennes femte bok, och det märks att hon är en van berättare för hennes språk ger på ett utsökt sätt färg och form åt människor och miljöer. Och miljön är förstås vildmarken, ett jaktläger vid en djungelflod. Bokens titel, "Vildsnår", är verkligen perfekt. För det första får vi här titta in i de mörka inre snår av motsägelsefulla föreställningar om vårt förhållande till naturen som växer inom oss nutidsmänniskor. För det andra är den spännande intrigen psykologiskt snårig på ett synnerligen trovärdigt sätt.

Ett välbeställt europeiskt par, Beatrice och Thomas, är i Tanzania för att begrava sin storviltsguide som dödats av en elefant. De har haft ett laddat och komplicerat förhållande med guiden, i själva verket ett triangeldrama, framkommer det. Efter begravningen dröjer de sig kvar för att ta avsked av djungeln, men lägret upplöses hastigt och de blir ensamma kvar med spåraren Boga. Dessvärre utan gene-

rator, radio och fungerande mobiltelefon. De följande dramatiska dagarna tvingar dem till skoningslös konfrontation med såväl varandra som med djuren och naturen omkring. Den romantiska synen på vildmarken förbyts i en öppet ambivalent sådan, djungeln är vacker men grym, och egentligen helt meningslös. Beatrice som alltid älskat vildmarken känner sig förrädd av den och tänker nu att hon som modern stadsmänniska inte alls hör hemma där. Thomas däremot får, när han nu måste jaga på riktigt, uppleva en helt ny samhörighet med det övriga djurlivet. Samtidigt gör den tragiska konsekvensen av ett beslut han fattat, utan att ha tagit reda på viktiga förutsättningar, honom smärtsamt medveten om sin självupptagenhet och brist på djupare moral.

Ett viktigt tema i boken utgörs även av förhållandet till de mänskliga invånarna i området – spårarna, fiskarna och bykvinnorna. Deras ansiktsuttryck och rörelser beskrivs äga en avundsvärd lugn självklarhet: "De såg varken lyckliga eller olyckliga ut, men nöjda." Beatrice och Thomas iakttar dem fascinerat och upplever allt de gör som gåtfullt. Eftersom de inte kan språket och vistas där relativt kort tid får de aldrig någon verklig kon-

takt med människorna och upplever att "de ser på en som om man kom från en annan planet."

Den mer inåtvända Thomas blir upptagen av tanken på att så mycket av det han får se här snart inte längre kommer att finnas. Han tröstar sig med "att han åtminstone hade sett allt det här, han åtminstone hade förstått hur det hade varit innan det var för sent att uppleva det. Han hade åtminstone fått ett smakprov innan den verkliga världen hann ifatt platser som denna."

Författaren ger oss här, tycker jag, en utmärkt illustration av hur vi som turister "konsumerar" som exotisk underhållning det som för människorna på de platser vi besöker just utgör "den verkliga världen". Trots att hon själv är storviltsjägare väjer hon inte heller för att problematisera det samlande av jakttroféer som Thomas är så besatt av. Så samtidigt som den här lilla romanen är spännande och välskriven, väcker den också många tankar.

Pia Eresund

*Natasha Illum Berg:
Vildsnår. Norstedts 2011*

Marknaderna i Dar renoveras

De nerslitna marknaderna i Dar skall få en ansiktslyftning. Banker, fonder och andra potentiella investerare har inbjudits att medverka.

Nakumatt expanderar i Tanzania

Kenyas ledande varuhuskedja expanderar snabbt i Östafrika. Början var en madrasaffär i Nakuru, därav namnet Nakumatt. Man har nu 35 stormarknader spridda i Kenya, Uganda, Rwanda och Tanzania.

sid 22—Habari 1/2012

Det senaste tillskottet ett 1,3 miljonerdollarkomplex i Moshi som öppnades lagom till julhandeln. Nästa stormarknad på tur är i Burundi.

Havsgränser äntligen fastlagda

Gränserna mellan Tanzania, Mosambique och Comorererna fastlades vid en ceremoni den 5 december. Bland undertecknarna märks Tanzanias minister Anna Tibaijuka. Processen påbörjades redan 1985, men på grund av penningbrist och tekniska problem har det dragit ut på tiden.

Regn försenar tryckfrihetsmål

Polisen har angivit de kraftiga regnen som skäl till förseningen att höra och anklaga chefen för tryckeriet Mwananci Communications Ltd. Journalisten Samson Mwigamba och chefredaktören Absalom Kibanda vid kiswahilidagstidningen Tanzania Daima är anklagade för att ha uppmanat soldater till myteri. Frågetecken har rests på vilken grund chefen för tryckeriet som har kontrakt att trycka tidningen är indragen.

Flying Doctors belönade

AMREF, populärt *Flying Doctors*, fick i november 2011 års pris för sina insatser av organisationen International Travel Insurance Journal Air Ambulance. Flying Doctors flyger regelbundet ut specialläkare till otillgängliga sjukhus och mottagningar i många länder. Vid behov flygs svåra fall till bättre rustade

sjukhus. Trots att de flyger till många mycket enkla "flygfält" och i svårnavigerade områden har man ett enastående litet antal olyckor. Man har också helikopterambulans för bl.a. insatser på Mt Kenya och Kilimanjaro. Förutom Flying Doctorservicen har AMREF numera en stor verksamhet inom hälsouppläsning och utbildning, och gör insatser i flyktingläger mm.

Tufft för Nokia i Östafrika

År 2011 blev ett svårt år för Nokia. Konkurrenten blir allt hårdare. I östafrika expanderar nykomlingen kinesiska Tecno starkt med både enkla billiga mobiler och billiga smartphones. Flera stora aktörer stärker sin närvaro med regionkontor i Nairobi. Nokia meddelade inför årsskiftet att man flyttar sitt från Nairobi till Sydafrika. På lågprismarknaden för enkla mobiler introducerade Nokia en modell med plats för två simkort, en efterfrågad variant eftersom det fortfarande är dyrare att ringa mellan olika operatörer än till kunder hos samma operatör. Men där hann både Samsung och Tecno före.

ActionAid-rapport väcker debatt

I maj i år släppte ActionAid en rapport som visade hur en svensk biståndsinvestering, via biståndsorganet Swedfund, resulterat i bildandet av företaget PanAfrica Energy som hittills undkommit skattekostnader på 65 miljoner kronor i Tanzania. Skandalen har efter avslöjandet debatterats livligt i Tanzanias parlament och flera parlamentariker kräver nu att PanAfrica Energy åtalas för skattefusk. Svenska regeringen, däremot har fortfarande inte kommenterat skandalen, trots att företaget bildats med stöd av svenska biståndsmedel och att själva avtalet som har möjliggjort skattelättnaderna upprättades under en tid då Swedfund var ägare i PanAfrica Energy.

År 2000 gick svenska biståndsorganet Swedfund in i Emerging Capital Partners (ECP) AfricaFund 1 på Mauritius. ECP använde fondens pengar för att bl.a. starta företaget PanAfrica Energy. Under Swedfunds ägartid i företaget upprättades ett avtal med det tanzaniska statliga energibolaget TPDC som innebär att PanAfrica Energy inte behöver betala någon bolagsskatt i Tanzania, ett avtal som

fortfarande gäller. Efter debatt i parlamentet har tanzaniska regeringen tillsatt en kommitté med uppgift att granska avtalet.

Ett av de viktigaste argumenten för att kanalisera bistånd via näringslivet är att det genererar skatteintäkter. Att investera biståndspengar i företag som medvetet förhandlar bort sina skattekostnader är helt oacceptabelt, säger ActionAid.

Moderna massajer

I TV 2 den 16 november visades entimmesfilmen Moderna massajer. Filmen följer tre massajer i närheten av Ngorongoro under ett år; byledaren Simon, Samuel frivillig i ett vattenprojekt och barfotaveterinären och ensamstående modern Elisabeth. De känner av finanskrisen i världen genom att det kommer färre turister. Byn samarbetar med en näraliggande safaricamp och får där lite pengar som man bygger skola för men nu har de inkomsterna minskat samtidigt som mat- och bränslepriser och andra priser stiger snabbt. Filmen är dansk från 2009.

Serena Hotels till Dar

Hotellkedjan Serena har köpt det femstjärniga Movenpick Hotel and Resort i Dar es Salaam. Från den 1 december är namnet ändrat till Dar es Salaam Serena Hotel. Man har nu anläggningar i alla de östafrikanska länderna, sammanlagt 25 hotell, lodger och Safaricamper.

Handelsministern i Dar

I slutet av januari besökte en delegation ledd av svenska handelsministern Ewa Björling Uganda, Tanzania och Mosambique. I Arusha besökte man The Trade Policy Training Centre in Africa (TRAPCA), EAC-sekretariatet och The East African Business Council. I Dar träffade hon svenska företagare, handelsminister Chami, energi- och mineralminister Ngeleja. Tillsammans med Maige, ministern för naturresurser och turism, var Björling värd för ett regionalt rundabordssamtal om illegal handel med hotade arter.

HIV-spridning i Kagera

I början på 1990-talet bildades många sammanslutningar i Kageraregionen p.g.a. fattigdom och många dödsfall i AIDS. Grupperna lämnade socialt och ekonomiskt stöd vid dödsfall och högtider samt lånade ut pengar för att stärka medlemmarnas ekonomi. De införde också strikta uppförandekoder som hjälpte till att skapa nya regler, värderingar och

tillit, vilket påverkade den reproduktiva hälsan och förebyggde HIV. Offentliga organisationer arbetade tillsammans med de informella grupperna och underlättade för informationsutbyte och undervisning om HIV/AIDS. De engagerade använde kondomer oftare med tillfälliga partner än andra. De senare var också mer tveksamma till att låta testa sig för HIV. Det fanns inga skillnader mellan män och kvinnor.

En avhandling av Gasto Frumence visar att närvaron av rikliga sociala kontakter verkar hämmande på HIV-infektionen och har spelat en avgörande roll för den vikande trenden i Kagera. Den sociala närvaron har gjort det möjligt att minska antalet tillfälliga partners, fördröjt sexdebuten bland ungdomar och stärkt medlemmarna att använda eller kräva kondom. Avhandlingen rekommenderar att de som gör upp strategier för förebyggande arbete tar kontakt med informella sociala grupper och nätverk i området.

(Umeå universitet 2011)

Om våld i parrelationer

Fyra studier i Temekedistriktet i Dar es Salaam av Rose Laisser visar att uppfattningen om könsroller, attityder och fattigdom spelar roll i förklaringen av våld i parrelationer. Vårdpersonal framhöll att kvinnornas svaga ekonomiska ställning och strikta könsnormer och stigma tvingar dem att stanna kvar i våldsamma relationer. Alkoholmissbruk, byte av sexpartners samt fattigdom utpekades som orsaker för männen att tillgripa våld. Vårdpersonal upplevde en känsla av sorg och låg självkänsla hos kvinnorna. Begränsade resurser och utbildningsmöjligheter, stor arbetsbörda och låga löner begränsar vårdpersonalens möjligheter att ingripa. Klienterna avslöjar inte sin situation vilket gör det svårare att agera trots att personalen visade stort engagemang att vilja hjälpa. Studierna visade också att attityderna till våld mot kvinnor blivit mer fördömande.

Att förhindra våldet borde vara en central fråga för regeringen. Utbildning om frågan borde ingå i vårdpersonalens studier. I samhället måste frågan lyftas och män bör engageras på alla nivåer. Frågan bör också relateras till mänskliga rättigheter och därmed beröra andra typer av våld.

(Umeå universitet 2011)

Brev till forskarnätverket

Dear researchers,

You have received this newsletter from Svetan Research Network due to your involvements in research collaborations between Swedish and Tanzanian Research Institutions and strategies for international research collaboration.

We established the research network last year and since the beginning we have expanded and several Swedish and Tanzanian researchers have joined the network. We are currently two coordinators for the research network.

1. Josephine Sundqvist, Uppsala University/University of Dar es Salaam. E-mail: <Josephine.sundqvist@crs.uu.se>
2. Fredirick L Mashili, Karolinska Institutet/Muhimbili University of Health and Allied Science. E-mail: <fredirick.mashili@ki.se>

One of the most striking issues that arose in two different seminars on the occasion of the celebration of Tanzania 50 years brought together researchers was the fact that, very little of the research findings is practically being translated into policy and practice. Translation of research findings into policy and practice is one of the strategies in achieving MDG:s and also a policy in many research funding agencies. To improve research into policy translation and to bring about interdisciplinary collaboration, Svetan Research Network is planning to organise two seminars in Tanzania during 2012.

The first seminar "Developing the learning potential and efforts of local communities" will focus on policy making regarding adult education and folkschools/vocational training for the children of the less affluent classes of the Tanzanian population. The seminar will be held during spring 2012 in Dar es Salaam. The seminar is coordinated by Clara Hyldgaard. If you are interested to know more about the seminar or to take part in a working group for the organisation of the seminar, please contact Clara: <clara.hyldgaard@folkbildning.net>.

A second seminar is planned to take place in Tanzania during 2012. If you have a striking research theme for suggestion where translation of research findings into policy and practice is lacking, please send an e-mail message to one of the coordinators: <fredirick.mashili@ki.se> or <Josephine.sundqvist@crs.uu.se>.

The aim of the Svetan Research Network is further to create arenas for a collaborative dialogue between the research community and key stake holders as well as collectively engaging in advocacy for research and higher education to be continuously a priority within the framework of the Swedish- Tanzania Development Cooperation.

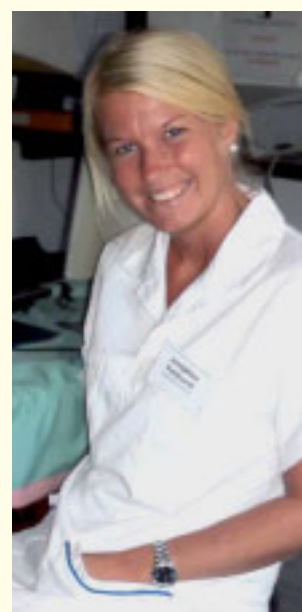
Wish you all the best,

Josephine Sundqvist

Coordinator Svetan Research Network

Fredirick Mashili MD at work at Karolinska Institutet, Integrative Physiology group

Josephine Sundqvist visits The Chief-administrator at St. Francis Hospital in Ifakara